

Yleispoliisiasemamalli työntekijöiden näkökulmasta Lounais-Suomen poliisilaitoksella

Oskari Kauppinen

4/2024

TIIVISTELMÄ

Oskari Kauppinen: Yleispoliisiasemamalli työntekijöiden näkökulmasta Lounais-Suomen poliisilaitoksella.

Opinnäytetyön muoto: tutkimuksellinen

Julkisuusaste: Julkinen

Ohjaaja: Jani Niemi, Jari Saarnio

Tutkinto: Poliisi (AMK)

Tässä tutkimuksessa ensin tutustutaan pintapuolisesti poliisiorganisaation ja poliisin tehtäviin. Tämän jälkeen käydään läpi yleispoliisi- mallia, jossa sama poliisi voi työskennellä samaan aikaan useammalla eri poliisin tehtäväsektorilla. Tutkimuksen keskiössä on Lounais-Suomen poliisilaitoksen yleispoliisimalli. Keväällä 2023 Lounais-Suomen poliisilaitoksen pienempien paikkakuntien poliisiasemilla alkoi yleispoliisiasema- kokeilu, jonka on tarkoitus kestää vuoden 2024 loppuun asti. Tutkimuksen tarkoituksena on saada arvokasta ja ajankohtaista tietoa yleispoliisiasemien toimivuudesta sekä niiden vaikutuksesta työhyvinvointiin ja työssäjaksamiseen yleispoliisiasemien työntekijöiden näkökulmasta.

Tutkimus on tehty määrällisenä tutkimuksena, jonka tutkimusmenetelmänä on kyselylomake.

Sivumäärä: 33

Tarkastuskuukausi ja vuosi: 4/2024

Avainsanat: Yleispoliisiasema, Yleispoliisimalli, Lounais-Suomen poliisilaitos

ABSTRACT

Authors: Title of publicaton

Type of thesis: *Research-based thesis*

Publicity: Public

Supervisor: Jani Niemi, Jari Saarnio

Degree: Bachelor of police services

In this study, we first familiarize ourselves superficially with the police organization and the tasks of the police. After this, we go through the general police model, in which the same police officer can work simultaneously in several different police task sectors. The focus of the study is on the general police model of the Southwest Finland Police Department. In the spring of 2023, a trial of general police stations began at the smaller police stations of the Southwest Finland Police Department, which is intended to last until the end of 2024. The purpose of the study is to gather valuable and current information on the functionality of general police stations, as well as their impact on the well-being and coping at work from the perspective of the employees of general police stations. The study has been conducted as a quantitative study, using a questionnaire as the research method.

Pages: 33

Month and year of review: 4/2024

Keywords: General police station, Southwest Finland police department, General Police- model

SISÄLLYS

1 Johdanto.....	1
2 Tutkimuksen aihe ja tausta	2
2.1 Tutkimusongelma	3
2.2 Tutkimusasetelma	3
2.3 Tutkimuskysymys	4
3 Poliisin tehtävät ja organisaatio.....	5
3.1 Poliisin toimijat ja vastualueet.....	5
3.2 Poliisin tehtävät	5
3.3 Paikallispoliisi	6
3.4 Rikostorjunta	7
3.5 Kenttätyö	7
4 Yleispoliisimalli ja sitä vastaavat menettelyt	8
4.1 Yleispoliisitoiminta Itä-Suomen poliisilaitoksella.....	10
4.2 Kombivirka.....	11
4.3 Yleispoliisimalli Sisä-Suomen poliisilaitoksella.....	11
4.4 Yleispoliisitoiminta Lounais-Suomen poliisilaitoksella	12
5 TILANNE LOUNAIS-SUOMEN POLIISILAITOKSEN ALUEELLA	13
6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	15
6.1 Otanta	16
6.2 Kvantitatiivinen tutkimus	17
6.3 Likert- asteikko	18
7 TUTKIMUKSEN TULOKSET	18
7.1 Odotetut tulokset	18
7.2 Tulokset.....	19
8 Johtopäätökset	29
9 Pohdinta	32
LÄHTEET	33

1 JOHDANTO

Yleispoliisiasema on kokeilu, joka järjestetään Lounais-Suomen poliisilaitoksen pienemmillä poliisiasemilla. Yleispoliisiasemilla tehdään kenttä- ja tutkintatöitä yhtäaikaaisesti. Sektoreita ei ole eritelty, kuten isommilla poliisilaitoksilla kenttätöihin sekä rikostorjunta sektoriin.

Poliisiopintoihini kuuluva työharjoitteluni alkoi samalla viikolla kuin tämä yleispoliisiasemamalli otettiin käyttöön pienemmillä poliisiasemilla. Yksi näistä poliisiasemista oli Loimaan poliisiasema, johon menin työharjoitteluun. Nähdessäni uuden muutoksen tuomat mahdollisuudet ja haasteet työyhteisössä ja työtehtävissä aloin heti miettimään tekeväni aiheesta opinnäytetyöni.

Yleispoliisiasemakokeilun Lounais-Suomen poliisilaitoksella on tarkoitus kestää vuoden 2024 loppuun asti, minkä jälkeen arvioidaan tuloksia ja mietitään, tehdäänkö muutoksesta pysyvä. Haluan tuoda tutkimuksessani työntekijöiden ääntä kuuluviin ja saada heidän näkemyksensä yleispoliisiasemamallista, sekä siitä miten se on vaikuttanut heidän työntekoonsa, työssä jaksamiseen ja työssä viihtyvyyteen. Työ on erittäin ajankohtainen, kun ajatellaan yleispoliisiasemamallia ja sen mahdollista käyttöönottoa jopa laajemminkin Suomessa tämän kokeilun jälkeen.

Työni on suunnattu kaikille yleispoliisiasemamallista kiinnostuneille. Työ voi olla esimerkiksi avuksi henkilölle, joka miettii, haluaisiko hän tehdä sekä kenttätöitä että rikostorjunta työtä samanaikaisesti. Eritoten työtä voi käyttää päätöksenteon apuna, kun mietitään yleispoliisiasemakokeilun tuloksia ja yleispoliisimallin mahdollista kokoaikaista käyttöönottoa Lounais-Suomen pienemmillä poliisiasemilla. Tällä tavoin työ hyödyttää paitsi yksittäisiä henkilöitä mutta myös koko poliisiorganisaatioita.

2 TUTKIMUKSEN AIHE JA TAUSTA

Tämän tutkimuksen aiheena on Lounais-Suomen poliisilaitoksen yleispoliisiasemien työntekijöiden kokemukset yleispoliisiasemamallista. Yleispoliisiasemasta käytetään myös lyhennettä YPA. Yleispoliisiasemilla toimii yleispoliiseja, jotka tekevät toimialueellaan samaan aikaan sekä kenttätyön tehtäviä, että myös rikostorjunnan tehtäviä. Kenttätyöllä tarkoitetaan perinteistä kenttäpoliisin työtä eli hätäkeskuksen antamien tehtävien hoitoa ja järjestyksen valvontaa omalla toimialueella. Rikostorjunnalla tarkoitetaan rikosten tutkimista esitutkinnassa ja rikosten syyteharkintaan saattamista.

Nämä kaksi erilaista työnkuvaa on jaettu perinteisesti kahteen eri sektoriin. Valvonta- ja hälytyssektoriin eli kenttätyöhön sekä rikostorjunnan sektoriin. Perinteisen mallin mukaan näille kahdelle sektorille on omat täysipäiväiset työntekijänsä, jotka keskittyvät jommankumman tehtävän tekemiseen. Rikostorjunnan parissa työskenteleviä poliiseja on kutsuttu rikospoliiseiksi. Kenttätyössä työskentelevät poliisit ovat ehkä tavalliselle ihmisille tutumpia "kenttäpoliiseja" heidän partioidessa kaduilla ja antaessa ylinopeussakkoja.

Lounais-Suomen poliisilaitoksella on alkanut yleispoliisiasemakokeilu, jossa osa Lounais-Suomen poliisilaitoksen pienemmistä poliisiasemista on muutettu yleispoliisiasemiksi. Yleispoliisiasemilla tämä perinteinen jaottelu on rikottu ja yleispoliisiasemien poliisit tekevät samaa aikaan sekä rikostorjunnan- että kenttätyön tehtäviä. Kokeilun on tarkoitus kestää vuoden 2024 loppuun asti, jonka jälkeen arvioidaan saatuja tuloksia sekä yleispoliisiasemamallin käyttöönottoa pysyvämmiin osassa Lounais-Suomen poliisilaitoksen poliisiasemissa.

Aiheeseen perehdyttyäni olen huomannut, että yleispoliisiasemat ja niihin perustuva yleispoliisimalli ovat suhteellisen uusia termejä koko poliisiorganisaatiossa, vaikka itse toimintamalli, jossa sama poliisimies tutkii sekä rikoksia, että valvoo järjestystä, on hyvinkin vanha toimintamalli. Rikostorjuntatyötä sekä kenttätyötä yhtä aikaa tekeville poliiseille ei ole vakiintunutta omaa termistöä ja käsitteiden tarkoitus voi vaihdella eri asiayhteyksissä ja eri poliisilaitoksilla. Haluan tuoda tutkimuksessa esille yleispoliisi- mallia ja sitä vastaavia erilaisia poliisin työtehtäviä ja luoda niistä tietopohjaa.

Yleispoliisiasemakokeilun alkaminen on ollut iso muutos sitä koskevien poliisiasemien työntekijöiden työtehtävissä. Kokeilun alkaminen tarkoitti yleispoliisiasemiksi muutettujen poliisiasemien poliiseille uusien työtehtävien opettelemista ja uudenlaiseen työarkeen totuttelemista. Muutosta on voinut tapahtua aiemmin tasaisesta työajasta vuorotyöhön tai muutos voi näkyä lisääntyneinä työvelvollisuuksina ja työtehtävinä.

Haluan tuoda tutkimuksessani esille työntekijöiden kokemuksia yleispoliisiasemalla työskentelystä ja yleispoliisi- mallista, jossa yhdistetään rikostorjunta ja kenttätyö. Tässä tutkimuksessa en keskity yleispoliisiasemamallin tuloksiin kuten poliisin vasteaikoihin, poliisin palveluiden muutokseen tai erilaisiin suorituksiin poliisin omissa tietojärjestelmissä vaan haluan tuoda juuri työntekijöiden ääntä kuuluviin ja kuulla heidän mielipiteensä yleispoliisiasemamallista.

Oma työharjoitteluni alkoi Loimaan poliisiasemalla, joka oli juuri muuttunut yleispoliisiasemaksi keväällä 2023. Näin tämän hyvänä mahdollisuutena tutkimuksen tekemiseen yleispoliisiasemista ja juuri työntekijöiden eli yleispoliisiasemien työntekijöiden näkökulmat uudistuksesta esille tuoden.

2.1 Tutkimusongelma

Yleispoliisiasemakokeilun alkaminen Lounais-Suomen poliisilaitoksella on ollut iso muutos sitä koskevien työntekijöiden arkeen. Muutos on vaatinut sopeutumista uudenlaiseen työarkeen omalla työpaikalla. Mielestäni heiltä saatava tieto auttaa yleispoliisiasemien kehittämisessä ja antaa arvokasta tietoa käytännön tasolta tilastojen takaa, miten yleispoliisiasemien arki toimii. Haluan

Yleispoliisiasemat ja yleispoliisit ovat suhteellisen uusia konsepteja eikä niistä löydy varsinaista kirjallisuutta tai teoriapohjaa, mitä kyseisillä termeillä tarkoitetaan. Tutkimuksen teoriaosuudessa haluan avata lukijalle mitä kyseisillä termeillä tarkoitetaan ja onko vastaavia konsepteja käytössä muualla Suomessa kuin Lounais-Suomen poliisilaitoksella.

2.2 Tutkimusasetelma

Tutkimusasetelmana toimii Lounais-Suomen poliisilaitoksien yleispoliisiasemien työntekijöiden työssä viihtyvyys sekä työssä jaksaminen. Tutkimus toteutetaan kvantitatiivisena tutkimuksena niin sanottuna tapaustutkimuksena, jossa on yksi havaintoyksikkö, jolle tehdään yksi mittaus aineiston keräämiseksi. Aineiston keruu tapahtuu Webropol- ohjelmalla luodulla kyselylomakkeella, joka on tarkoitus jakaa tutkimuksen perusjoukolle sähköpostin välityksellä. Tutkimuksen perusjoukkona toimii Lounais-Suomen poliisilaitoksen yleispoliisiasemien työntekijät sillä rajauksella, että kysely on tarkoitettu poliisiviroissa työskenteleville henkilöille. Poliisiasemilla työskentelee, myös muitakin henkilöitä kuin poliisiviroissa olevia henkilöitä kuten esimerkiksi tutkintasihteereitä. Aion sisällyttää koko tutkimuksen perusjoukon otantaan. Havaintoyksikkö on siis yleispoliisiasemilla työskentelevät poliisit.

Aineiston keruu tapahtuu Lounais-Suomen poliisilaitoksen jo valmiita sähköposti- listoja hyödyntäen, jotta kyselylomakkeen laaja levittäminen on mahdollista koko otannalle.

2.3 Tutkimuskysymys

Tutkimuksen viitekehys on yleispoliisiasemat Lounais-Suomen poliisilaitoksella ja näiden asemien työntekijöiden mielipiteet ja kokemukset yleispoliisiasemilla työskentelystä. Olennaisia asioita ovat työssä jaksaminen ja työssä viihtyminen yleispoliisiasemalla.

Tutkimuskysymykseni on: **Miten yleispoliisiasemien työntekijät kokevat yleispoliisi- mallin Lounais-Suomen poliisilaitoksella?**

Tutkimuskysymys on hyvin laaja, joten jaoin sen pienempiin tutkimuskysymyksiin kokonaisuuden hahmottamiseksi ja tutkimuksen tekemisen helpottamiseksi.

Tutkimuskysymykset, joihin pyrin tässä tutkimuksessa vastaamaan ovat:

1. Pitävätkö yleispoliisiasemien työntekijät yleispoliisiasemilla työskentelystä?
2. Mitkä asiat toimivat yleispoliisiasemilla?
3. Mitkä asiat kaipaivat kehitystä yleispoliisiasemamallissa?
4. Miten kenttä- ja rikostorjuntatyön yhtäaikainen tekeminen vaikuttaa työssä jaksamiseen?

3 POLIISIN TEHTÄVÄT JA ORGANISAATIO

3.1 Poliisin toimijat ja vastualueet

Poliisissa toimijoita ovat Poliisihallitus, poliisilaitokset, Keskusrikospoliisi ja Poliisiammattikorkeakoulu. Näistä Poliisihallitus on keskusvirasto, jonka tehtävänä on johtaa ja ohjata operatiivista poliisitoimintaa. Poliisihallitus lisäksi suunnittelee, kehittää ja valvoo poliisitoimintaa ja sen tukitoimintoja. Poliisihallitus vastaa poliisin palveluista.

Keskusrikospoliisi (KRP) on erikoistunut kansainvälisen, järjestäytyneen, ammattimaisen ja muun vakavan rikollisuuden torjuntaan. KRP on myös kansainvälisen rikospoliisiyhteistyön kansallinen keskus Suomessa. KRP vastaa myös PTR eli poliisi, tulli ja raja- rikostiedustelu yhteistyöstä. (Sisäministeriö)

Poliisiammattikorkeakoulu kouluttaa poliisiopiskelijoita. Poliisiammattikorkeakoulussa tehdään myös poliisialan tutkimus- ja kehittämistoimintaa. Tutkimus- ja kehittämistoiminta palvelee poliisitoiminnan sekä myös sisäisen turvallisuuden suunnittelua ja kehittämistä. Poliisiammattikorkeakoulussa toimii myös poliisin oma tilastopalvelu PolStat. (Sisäministeriö)

Keskusrikospoliisi ja Poliisiammattikorkeakoulu ovat poliisin valtakunnallisia yksiköitä. Poliisilaitokset muodostavat omien toimialueidensa paikallispoliisin. (Poliisi.fi)

Paikallispoliisin eli poliisilaitoksen palveluverkko omalla alueellaan koostuu pääpoliisiasemasta, poliisiasemista, poliisin palvelupisteistä sekä yhteispalvelupisteistä. (Sisäministeriö)

Tässä työssä keskitytään paikallispoliisin tehtäviin ja erityisesti Lounais-Suomen poliisilaitokseen. Muut poliisilaitokset jäävät vähemmälle tarkastelulle.

3.2 Poliisin tehtävät

Poliisin tehtävät määrittää poliisilaki. Poliisin tehtävät mainitaan heti poliisilain 1 luvun 1 pykälässä. Tämän pykälän mukaan poliisin tehtäviä ovat oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, kansallisen turvallisuuden suojaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen sekä rikosten ennalta estäminen, paljastaminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen.

Poliisin tehtäviä ovat myös lupahallintoon liittyvät ja muut laissa erikseen poliisille säädetyt tehtävät. Poliisin tehtäviin kuuluu myös ryhtyminen tarpeellisiin toimenpiteisiin kadonneiden ja onnettomuuksien uhrien löytämiseksi.

3.3 Paikallispoliisi

Poliisilaitokset ovat paikallispoliisin yksiköjä. Poliisilaitoksia on yhteensä 11 Suomessa. Poliisilaitoksen toiminnasta vastaa poliisipäällikkö. Poliisilaitoksilla on pääpoliisiasema sekä useita poliisi-asemia, jotka kattavat poliisilaitoksen alueen ja luovat palveluverkon. (Poliisi.fi)

Laki poliisinhallinnosta määrittelee paikallispoliisia ja sen tehtäviä. Kyseisen lain 6 pykälässä määritellään poliisilaitosten roolia. Poliisilaitos vastaa poliisin tehtäviin liittyvien palveluista toimialueellaan. Poliisilaitos on vastuussa palvelujen tasapuolisuudesta ja laadusta. Toimialueena voi olla yksi tai useampi maakunta tai kunta. Alueellisen yksikön toimialueesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Poliisilaitosta muodostaessa tulee ottaa huomioon toimialueen eri alueiden asukasmäärä ja tiheys, alueen laajuus ja liikenneyhteydet, sekä alueella puhuttavat kielet ja muut alueella mahdollisesti olevat erityispiirteet.

Valtioneuvoston asetus poliisilaitosten toimialueista 365/2022 määrittelee poliisilaitoksien toimialueet. Asetuksen mukaan Lounais-Suomen poliisilaitoksen alueena on Satakunnan ja Varsinais-Suomen maakunnat. Lounais-Suomen poliisilaitoksella on myös oma alueellinen yksikkö, jonka toimialue on Paraisten kaupunki ja Kemiönsaaren kunta.

Paikallispoliisin tehtävät määritellään laki poliisin hallinnosta 7 pykälässä.

Paikallispoliisin tehtävät ovat:

1. Ylläpitää yleistä järjestystä ja turvallisuutta
2. Toimia rikosten ennalta estämiseksi
3. Rikosten ja muiden yleistä järjestystä tai turvallisuutta vaarantavien tapahtumien tutkiminen
4. Liikenteen ohjaus ja valvonta sekä liikenneturvallisuuden edistäminen
5. Suorittaa muut poliisille säädetyt tai määrätyt tehtävät

3.4 Rikostorjunta

Rikostorjunnassa työskentely on rikosten tutkimista. Työ koostuu esitutinnan erilaisista toimenpiteistä kuten asianosaisten tai todistajien kuulemisista ja esitutkitapöytäkirjojen laatimisesta. Työ on pääosin toimistotyötä ainakin niin sanotussa perustutkinnassa, jossa tutkitaan päivittäisrikoksia. Rikostorjunnassa työntekijä voi kokea stressiä omista tutkinnassa olevista jutuista. Työt voi helposti kasaantua ja ne voivat välillä olla ajatuksissa vapaa-ajallakin.

Poliisilaitoksilla rikostorjunnan perusjaottelu on aika samanlainen riippumatta poliisilaitoksesta. Rikostorjunnan järjestämisestä poliisilaitoksilla voi olla pieniä yksityiskohtaisia eroja. Rikostorjunta jaetaan yleensä perustutkintaan ja erityistutkintaan. Perustutkinta on usein jaettu vielä erikseen lyhyt- ja pitkäkestoiseen tutkintaan tai alueellisiin tutkinta-alueisiin, joissa tehdään kaikkea tutkintaa. Lyhytkestoisessa tutkinnassa ryhmänjohtajalla on avainrooli hänen ohjattaessa tutkijoiden työtä ja käydessään heidän juttujansa läpi. Erityistutkinnassa voidaan tutkia esimerkiksi talousrikoksia, järjestäytyntä rikollisuutta tai tehdä rikoksia paljastavaa toimintaa. Poliisilaitosten alueelliset ja toiminnalliset tarpeet voivat aiheuttaa painotuksia erityistoiminnoissa. (Rikostorjunnan tila selvityshankkeen raportti 2018, 43)

3.5 Kenttätyö

Kenttätyössä työskennellään valvonta- ja hälytyssektorilla eli poliisipartiossa työparin kanssa, jossa partioidaan omalla toimialueella, valvotaan järjestystä ja turvallisuutta sekä suoritetaan hätäkeskusten poliisipartioille jakamia tehtäviä. Työ on vuorotyötä ja työvuorot ovat pitkiä. Työvuorot voivat myös vaihdella hyvinkin paljon. Yövuorot ovat iso osa työnkuvaa. Esimerkiksi vuorotyö ja stressaavat tilanteet työtehtävissä ovat asioita, jotka vaikuttavat työntekijän hyvinvointiin kenttätyössä. Lisäpainetta työntekijän jaksamiselle tuovat erilaiset painopiste työvuorot, jotka voivat alkaa eri kellon-aikoihin, mutta kuitenkin yleensä iltapäivästä/illasta yli puolenyön. Työssä jaksamisen näkökulmasta vaihtelevat työvuorot, jotka rikkovat luontaiset vuorokausirytmien voivat olla hyvinkin raskaita pidemmän päälle. Kenttätyössä työtä tapahtuu myös paljon viikonloppuisin ja raskaimmat työvuorot ajoittuvat juuri viikonloppuihin, jolloin poliisitehtäviä on enemmän.

Rikostorjuntaa tehdään myös kenttätyön tehtävissä. Tämä käsittää ensipartion toimenpiteitä kuten rikospaikan paikkatutkintaa. Yhden kosketuksen periaatteella kentällä tullut tehtävä hoidetaan sa-

man tien partion toimesta suppealla esitutkinnalla jatkuen siitä eteenpäin esikäsittelyyn ja esitutkintaan. Kentällä juttujen hoitaminen on mahdollista nykyresursseilla silloin kun kenttäpartioilla ei ole tehtäväpainetta. (Rikostorjunnan tila selvityshankkeenraportti, 43)

4 YLEISPOLIISIMALLI JA SITÄ VASTAAVAT MENETTELYT

Yleispoliisi ja yleispoliisiasema ovat uusia käsitteitä poliisiorganisaatiossa, eikä niille ole vielä vakiintunut tiettyä termistöä tai virallista tarkoitusta. Esimerkiksi lainsäädäntö ei tunne yleispoliisia. Yleispoliisilla tarkoitetaan poliisimiestä, joka tekee samaan aikaan sekä rikostorjunnan työtä että kenttätöitä. Yleispoliisi- sanalle on myös useita synonyymeja, jotka tarkoittavat samaa asiaa eli näitä kahta aikaisemmin mainitsemiani poliisin työn eri osa-alueita samaa aikaa suorittavaa henkilöä. Tutkimusta tehdessäni huomasin sellaisia termejä kuten ”kombipoliisi” tai ”hybridipoliisi” joilla tarkoitetaan käytännössä samaa asiaa kuin yleispoliisi. Termistö vaihteli riippuen siitä, minkä poliisilaitoksen alueella kyseiseen termiin sopivia henkilöitä oli töissä. Yleispoliisi- mallin toteutuksessa on poliisilaitoksittain ja alueittain pieniä eroja.

Oman kokemukseni perusteella ainakin Lounais-Suomen poliisilaitoksella yleispoliisiasemalla tarkoitetaan poliisiasemaa, jonka henkilöstö on pääosin yleispoliiseja, jotka hoitavat yhteneväisesti yhdessä johdetusti oman poliisiasemansa alueella tapahtuvat poliisitehtävät.

Aiheen tuoreuden takia lähdekirjallisuus on hyvin vajavaista sekä eri termien tarkoitus vaihteli eri asiayhteyksissä. Seuraavassa kappaleessa tuon näitä vaihtelevaisuuksia esille ja selitän mitä yleispoliisi- malli käytännössä tarkoittaa.

Poliisihallituksen toimenantamassa valvonta- ja hälytystoiminnan selvityshankkeen loppuraportissa käsitellään poliisin toimintaa harvaan asutuilla alueilla erityisesti kenttätöön sekä poliisin palveluiden osalta. Maaseuduilla asukasmäärät vähenevät ja nuori väestö muuttaa kapupunkeihin ja vanha väestö jää enemmistöksi maaseudulla. Myös poliisiasemien määrä on vähentynyt poliisihallintorakenne uudistusten jälkeen ja poliisiasemia sijaitsee nykyään Pääsääntöisesti kaupungeissa tai isommissa taajamissa. Etäisyydet poliisiasemiin ovat kasvaneet. Poliisin palvelut ovat tämän kehityksen myötä nykyään harvemmassa harvaanasutuilla alueilla ja poliisin läsnäolo on vähentynyt. Poliisiasemien määrä uhkaa vielä vähentyä entisestään. Osittain tämä johtuu rekrytointiongelmista pienimmille poliisiasemille. Raportissa pohditaan lukuisia vaihtoehtoisia toimintamalleja poliisin toiminnan lisäämiselle harvaan asutuilla alueilla. Vaihtoehtoisia toimintamalleja voisi olla kyläpoliisitoiminta, poliisin kiertävät palveluautot ja poliisimiesten pidennetyt komennukset harvaanasutuille alueille esimerkiksi poliisin asuntoautoissa, joita on jo Ruotsissa käytössä. Poliisin palveluiden pitäminen nykytasolla harvaan asutuilla alueilla. (Valvonta- ja hälytystoiminnan tila, selvityshankkeen loppuraportti 2019)

Yleispoliiseista erikoispoliiseihin ja vähän takaisinpäin

Vuosi 2009 Pora 1, 24 poliisilaitokseen

Toiminnallisesti itsenäisiä yksiköitä, joissa erikoistutaan sektoreittain ydintoimintoihin, alueellisesta sekamiesjärjestelmästä luovuttiin

Rikostutkijat | Kenttämiehet

Vuosi 2014 Pora 3, 11 poliisilaitokseen

Rikostutkijat | Kenttämiehet | Liikennepoliisi

Nyt

Rikostutkijat | Kenttämiehet | Liikennepoliisi

Ns. yleispoliisiryhmät ovat palanneet osaan poliisilaitoksia

Kuva 1: Kaavio yleispoliisi- tehtäväkuvan kehityksestä, (Valvonta- ja hälytystoiminnan selvityshankkeen loppuraportti 2019, 119)

Selvityshankkeen loppuraportissa tuodaan esille myös yleispoliisi- malli. Poliisitoiminnan eri sektoreiden välinen raja on madaltumassa ja sektorit tekevät entistä enemmän yhteistyötä. Joissakin poliisilaitoksilla pienemmillä poliisiasemilla on otettu käyttöön niin sanottu ”yleispoliisi”- malli. Yleispoliisit tekevät päätyönään sekä rikostorjuntaa että kenttätöitä. Raportissa kehoitetaan toimintamallin käyttöä varsinkin harvaanasutuilla alueilla. Tehtävänkuvan moninaisuus ylläpitäisi osaamista molemmilla sektoreilla. Yleispoliisi- tehtävän vaativuus ja palkkataso voisi olla normaalia korkeampi. Tämä auttaisi houkuttelemaan henkilöstöä harvaan asutuille alueille töihin ja helpottaisi rekrytointivaikeuksia pienemmille poliisiasemille. (Valvonta- ja hälytystoiminnan tila, selvityshankkeen loppuraportti 2019, 118–120)

Heini Malinen käsittelee yleispoliisimallia opinnäytetyössään ”Yleispoliisimalli- Mitä se pitää sisälleen, miltä näyttää sen tulevaisuus ja onko malli toimiva?” (11/2021). Opinnäytetyössä todetaan, että yleispoliisimallia ei ole yhteneväisesti määritelty. Yleispoliisitoiminta on poliisin toimintaa pienillä paikkakunnilla etäällä valvonta- ja hälytyssektorin tukikohdista. Yleispoliisimallin ideana on, että henkilöstö tekee poliisin perustehtävät mahdollisimman laajasti niin, että sama henkilö tekee perustutkintaa ja mahdollisuuksien mukaan myös hälytystehtävät alusta loppuun. Yleispoliisitoiminta sisällyttää kaikki perus poliisitoiminnan osa-alueet. Peruspoliisitoiminnalla tarkoitan rikostorjuntaa sekä kenttätöitä. Rikostorjuntaa ja kenttätöitä tehdään molempia noin puolet työajasta. Yleispoliisi toimintaan kuuluu myös ennalta estävää toimintaa sekä ankkuritoimintaa ja asiakaspalvelua. (Malinen 2021)

Yleispoliisitoimintaa voi verrata vanhaan nimismiesaikaiseen toimintaan. Nimismiespiirissä kaikki poliisimiehet tekivät kaikkea poliisin perustyötä. Vuonna 1996 toimintaa jaoteltiin eri sektoreihin. Yleispoliisimalli on pehmentänyt sektorien rajapintoja myös kaupungeissa. Yleispoliisimalli on erityisen toimiva harvaan asutuilla alueilla, koska poliisin tehtäviä on näillä alueilla vähemmän. Näin säästetään poliisin resursseja. (Malinen 2021, 39)

4.1 Yleispoliisitoiminta Itä-Suomen poliisilaitoksella

Mikko Hakkarainen käsittelee yleispoliisitoimintaa Itä-Suomen poliisilaitoksella YAMK opinnäytetyössään ”Etäjohtaminen poliisin työssä” (2019). Hakkarainen kertoo, että Itä-Suomen laitoksella yleispoliisitoimintaa kutsutaan myös monialaiseksi poliisitoiminnaksi. Hakkarainen kertoo, että toiminta on ollut vuonna 2019 käytössä kahdella eri poliisiasemalla ja, että sitä oltaisiin laajentamassa myös muille Itä-Suomen poliisilaitoksille. Nämä kaksi poliisiasemaa, jossa monialainen poliisitoiminta on ollut käytössä ovat Suonenjoen poliisiasema ja Juankosken poliisiasema.

Monialaisen poliisitoiminnan kokeilu alkoi Itä-Suomen poliisilaitoksella Suonenjoen poliisiasemalla 2017 ja sen tarkoituksena oli poliisitoiminnan säilyttäminen ja turvaaminen poliisiaseman toiminta-alueella. Monialaisen poliisitoiminnan keskeinen toimintaperiaate on poliisimiesten vastuu hälytys- ja valvontatehtävien hoidosta ja vastuu rikostorjunnan oman alueen päivittäistutkinnan alaan kuuluvista rikos ja sekalaisasioista, jotka ovat tulleet poliisin tietoon tehtävillä tai asiakkaiden ilmoittamina.

Työvuorojärjestelyissä monialaisessa poliisitoiminnassa oli pääsääntöisesti yksi B- luokan hälytysvalmiudessa oleva partio, joka hoitaa ensisijaisesti sekä valvontaan ja tutkintaan liittyviä tehtäviä. Viikonloppuisin alueella oli A-valmiudessa hälytyspartio. A- valmiuden partio saattoi olla viikollakin resurssien sen salliessa. Työvuorot piti järjestää kuitenkin siten, että yksittäiselle poliisille tulee työpäivänsä myös tutkintavuoroja, jolloin hän ei pääsääntöisesti hoida hälytystehtäviä. Tutkintapäivällä haluttiin tarjota tukea tutkijoille mahdollisimman kattavasti esimiehen taholta. Kolmen viikon työvuorolistassa oli noin 40 tuntia tutkintatehtäviä ja 76 tuntia kentällä tehtyjä työtunteja. (Hakkarainen s:11–20)

4.2 Kombivirka

Jani Kemppaisen opinnäytetyössä ”Kombipoliisi- työtä tutkinnassa ja kentällä” käsitellään termiä ”kombivirka”, joka on käytössä Itä- Suomen poliisilaitoksella. Kombi on uusi termi poliisiorganisaatiossa. Se on tehtävänkuvaa, jolla tarkoitetaan henkilöitä, jotka toimivat rikostutkinnan työn lisäksi ajoittain valvonta- ja hälytystoiminnassa kenttätöissä. Kombivirassa tehdään työvuoroja niin rikostutkinnassa, kenttätöissä tai liikennepoliisissa. Kombivirassa olevalla henkilöllä on kokonaisvastuu hälytystehtävillä vastaan tulleiden yksinkertaisten rikos- ja sekalaisasioiden tutkinnasta. Kombiviran toimenkuva on räätälöity siten, että työntekijä tekee vähintään 50 % työajastaan omaa perustyötänsä esimerkiksi siten, että liikennepoliisissa oleva henkilö tekee vähintään puolet työajastaan liikennepoliisin tehtäviä. (Kemppainen, s10-11 2020)

4.3 Yleispoliisimalli Sisä-Suomen poliisilaitoksella

Yleispoliisimalli on käytössä kolmella poliisiasemalla Sisä-Suomen poliisilaitoksella. Nämä poliisiasemat sijaitsevat Joutsassa, Viitasaarella ja Virroilla. Rikosylikomisario toimii Keski-Suomen tutkintayksikön johtajana ja samalla mainittujen kolmen yleispoliisiaseman hallinnollisena esimiehenä. Yleispoliisiasemilla on oma ryhmänsä ja niissä oma esimies.

Yleispoliisit tutkijan roolissa hoitavat oman alueensa perusjutut. Viikonloppuisin yleispoliisit ovat kenttäpartiossa A- valmiudessa. Työaika jakautuu kenttätehtävien ja tutkinnan tehtävien välillä hyvin tasapuolisesti. Molempia tehdään laskennallisesti puolet työajasta. Rikosylikomisario Saunamäki painottaa, että yleispoliisien tulisi olla kokeneita ammattilaisia, koska yleispoliisi joutuu pohtimaan työssään, onko kyseessä rikos- vai riita-asia. Yleispoliisitoimintaa rasittaa ryhmien pienuus, mikä tulee esille, kun tulee yllättäviä poistumia. Muuten yleispoliisitoiminta on koettu erittäin onnistuneeksi. Myös yhteistyökumppanien edustajat kuten sosiaaliviranomaiset ja kansalaiset ovat olleet tyytyväisiä yleispoliisitoimintaan. Alueella on koettu, että poliisin läsnäolo ei ole laskenut yleispoliisitoiminnan myötä. (Hakkarainen, s: 22–23)

Viitasaaren yleispoliisissa tutkinta ajoittuu arkipäiville, jolloin poliisipartio on C- valmiudessa painopisteen ollessa tutkinnassa. Viikonloppuisin Viitasaaren yleispoliisi on A- valmiudessa ja painotus on valvonnassa ja hälytystehtävien suorittamisessa. Viitasaaren poliisiasemalla on palvelupiste, joka on avoinna ennalta määriteltynä viikon päivinä. Lupa-asiat eivät kuulu yleispoliisin tehtäviin. Lupapalvelu asioita ja löytötavara asioita täytyy yleispoliisinkin hoitaa silloin tällöin, koska aina ei ole lupapuolen henkilöä saatavilla (Malinen 2021)

4.4 Yleispoliisitoiminta Lounais-Suomen poliisilaitoksella

Oman kokemuksen mukaan Lounais- Suomen poliisilaitoksella ei käytetä ollenkaan termiä ”yleispoliisi”. Poliisiasemista, jonka työntekijöinä toimivat poliisit tekevät yhtäaikaaisesti rikostorjunnan ja kenttätöiden tehtäviä kutsutaan yleispoliisiasemiksi.

Kimmo Lindholm kertoo opinnäytetyössään ”Lounais-Suomen poliisilaitoksen yleispoliisiasemamalli: päällystöesimies yli sektorirajojen” yleispoliisiasemista Lounais-Suomen poliisilaitoksella. Lindholm mainitsee myös, että yleispoliisiasema- termi ei ole mitenkään vakiintunut ja sillä voi olla eri tarkoituksia riippuen asia yhteyksissä. Yleispoliisiasemaksi Lindholm määrittelee poliisiaseman, jonka ”henkilökunta hoitaa yhteisvastuullisesti tai yhteisesti johdettuna kyseisen poliisiaseman alueella tapahtuvat poliisitehtävät”. Opinnäytetyössä käsiteltiin yleispoliisiasemamallia, joka otettiin käyttöön Lounais-Suomen poliisilaitoksella 2019 alussa. Tässä yleispoliisiasemamallissa kenttätö sekä rikostorjunta oli edelleen eritelty omiksi sektoreikseen henkilöstön työssä, mutta näiden kahden eri sektorin työntekijöille oli yhteinen hallinnollinen esimies, joka vastasi kummankin sektorin toiminnasta. Poliisiasemalla työskentelevä päällystöön kuuluva tutkintayksikön tutkinnanjohtaja toimi myös poliisiasemalle sijoitetun kenttäyksikön esimiehenä ja samalla hän vastasi koko yleispoliisiaseman päivittäistoiminnasta. Tämä yleispoliisiasemamalli lanseerattiin vuoden 2019 alussa kokeiluna, jossa olivat mukana Loimaan ja Kankaanpään poliisiasemat. Myöhemmin myös Uudenkaupungin ja Kokemäen yleispoliisiasemat liittyivät tähän kokeiluun. (Lindholm, 2021)

Vuoden 2019 alussa aloitettu yleispoliisiasemakokeilu on ollut ilmeisesti vuoden 2023 yleispoliisiasemakokeilua edeltänyt yleispoliisiasemamalli Lounais-Suomen poliisilaitoksella. Vuoden 2019 alkaneessa kokeilun yleispoliisiasemat ovat ikään kuin nykyisen Lounais-Suomen poliisilaitoksella olevan yleispoliisiaseman kevennettyjä versioita. Kenttätyössä sekä rikostorjunnassa oli omat työntekijänsä, mutta näillä oli oma yhteinen hallinnollinen esimies poliisiasemilla. Opinnäytetyön haastatteluissa haastateltavat käyttivät myös hybridipoliisi- termiä, joilla he viittasivat henkilöihin, jotka tekisivät yhtäaikaisesti sekä kenttätyötä valvotan- ja hälytyssektorilla ja tutkisivat rikoksia rikostorjunnan tehtävissä. Lindholmin opinnäytetyön perusteella ennen vuotta 2021 jo suurin osa Lounais-Suomen poliisilaitoksen pienempien paikkakuntien poliisiasemista oli siis jonkinlaisia versioita yleispoliisiasemista.

5 TILANNE LOUNAIS-SUOMEN POLIISILAITOKSEN ALUEELLA

Lounais-Suomen poliisilaitoksella on yhteensä 11 poliisiasemaa. Poliisilaitos on Suomen toiseksi suurin, kaksikielinen ja se toimii Varsinais-Suomen ja Satakunnan maakunnissa. Poliisilaitos toimii niin isoissa kaupungeissa kuin pienissä kunnissa ja tarjoaa laadukkaat poliisin palvelut tasapuolisesti alueellaan. Alueella on erityishuomiota vaativia kohteita kuten Olkiluodon ydinvoimala. Viereisessä oleva Itämeri on iso osa poliisilaitoksen toimintaympäristöä. (Poliisi.fi)

Huhtikuun alussa 2023 Lounais-Suomen poliisilaitoksella alkoi uudistustyö yleispoliisiasemista. Uudistuksessa Kankaanpään, Kokemäen, Uudenkaupungin, Loimaan, Paraisten sekä Kemiönsaaren poliisiasemista tehtiin yleispoliisiasemia. Edellä mainituilla asemilla poliisit tekevät jatkossa sekä kenttätyötä että rikostorjunnan töitä yhtäaikaisesti. Uudistus tehtiin, jotta alueiden valvonta paranisi. Muutoksella edistetään myös ennalta estävää toimintaa. Kenttätyön painottaminen onnistuu siten, että vaativimpien rikosten tutkinta siirretään sinne, missä on sille vaadittavaa erityisosaamista.

Uudistus on kokeilujakso, jonka on tarkoitus jatkua vuoden 2024 loppuun asti. Tämän jälkeen poliisilaitos arvioi hankkeen jatkosta. ([Lounais-Suomen uudistuvat poliisiasemat aloittavat toimintansa huhtikuun alussa - Poliisi](#))

Kuva: [Lounais-Suomen poliisilaitos - Poliisi](#)

Kuvassa näkyy Lounais-Suomen poliisilaitoksen alue. Pääpoliisiasema sijaitsee Turussa. Kuva havainnollistaa hyvin yleispoliisiasemien sijainnit Lounais-Suomen poliisilaitoksen alueella.

Lounais-Suomen poliisilaitoksen alueella vuonna 2023 oli poliisin tehtäviä yhteensä 125 259. Ilmoitettuja rikoksia alueella oli 62 537. Tilastoja tarkastellessa kunnittain vuonna 2023 Kankaanpään, Kemiönsaaren, Kokemäen, Loimaan, Paraisten ja Uudenkaupungin kunnissa tehtiin rikosilmoituksia yhteensä 5 565. Poliisin tehtäviä oli samoissa kunnissa yhteensä 15 081 samalta ajanjaksolta. (PolStat)

Tilastoja tarkastellessa täytyy ottaa huomioon, että poliisiasemilla on muitakin kuntia vastuualueellaan kuin oma ”kotikunta”, jossa poliisiasema sijaitsee. Esimerkiksi Loimaan poliisiasemalla, jossa olin työharjoittelussa oli vastuualueenaan Loimaan kunnan lisäksi muitakin lähialueen kuntia. Tehtävillä voitiin käydä myös viereisten poliisilaitosten alueella, koska Loimaan asema sijaitsi Lounais-Suomen poliisilaitoksen reunalla. Myös sähköisiä rikosilmoituksia vastaanotettiin ainakin Loimaan poliisiasemilla myös koko poliisilaitoksen alueelta. Näin ollen Polstatin tilastot ovat suuntaa antavia. Yleispoliisiasemien työmäärää voisi paremmin mitata, jos rikosilmoitusten määrää ja tehtävien määrä voisi tarkastella poliisiasemittain.

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tutkimus toteutetaan kvantitatiivisena eli määrällisenä tutkimuksena. Aiheesta oli tehty jo muutama opinnäytetyö kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena, joten halusin toteuttaa oman tutkimukseni eri tavalla tuoden tilastotietoa ja numeroiden kautta esille tuotuja johtopäätöksiä. Määrälliseen tutkimukseen päädyin myös sen takia, koska tutkimukseni koskee yleispoliisiasemien työntekijöitä Lounais-Suomen poliisilaitoksella ja halusin saada heille kaikille mahdollisuuden tuoda omat mielipiteensä julki ja päästä mahdollisesti vaikuttamaan asioihin. Yleispoliisiasemamalli on Lounais-Suomen poliisilaitoksella vielä kokeiluvaiheessa ja se hakee lopullista muotoaan. Tämän takia mielipiteiden ja kokemusten esille tuominen on tässä vaiheessa tärkeää, jotta yleispoliisiasemamallia voidaan kehittää.

Tutkimusmenetelmäksi valikoitui kyselylomake, koska sen jakaminen on helppoa eikä siihen vastaaminen vaadi kovaa vaivannäköä. Halusin tutkimukseen osallistuville mahdollisimman pienen kynnyksen osallistua tutkimukseen vastaamalla kyselylomakkeeseen. Tällä tavalla pyrin saamaan vastausprosentin korkealle, jotta tulokset olisivat mahdollisimman tarkkoja ja antaisivat enemmän johtopäätöksiä tukevaa tietoa. Tein kyselylomakkeen webropol- alustaa hyväksi käyttäen. Linkki kyselylomakkeeseen laitettiin jakoon Lounais-Suomen poliisilaitoksen yleispoliisiasemien työntekijöiden työ sähköposteihin. Kyselylomakkeen jako tapahtui Lounais-Suomen poliisilaitoksen viestintävastaavan kautta valmiita sähköpostilistauksia hyväksikäyttäen. Listassa oli 87 henkilöä. Sähköpostilistauksessa saattoi viestintä vastaavan mukaan olla muutamia henkilöitä, jotka eivät kuuluneet otantaan. Sähköpostin saatteena lähteneessä tutkimustiedotteessa kuitenkin tarkensin keitä kysely koskee, jotta välttyttäisiin ”ylimääräisiltä” vastauksilta. Massaviestinä lähetetty kyselylomake vaati tutkimusluvan pyytämistä Lounais-Suomen poliisilaitokselta, joka minulle myönnettiin. Saatekirjeessä esittelin lyhyesti opinnäytetyöni aiheen ja kerroin miksi teen siitä tutkimusta. Kyselyyn osallistuminen oli täysin vapaaehtoista ja se edellytti kyselylomakkeen täyttämistä ja lähettämistä. Vastausaikaa oli kokonaisuudessaan 18 päivää. Tiesin, että yleispoliisiasemien työntekijöille Lounais-Suomen poliisilaitoksella oli lähetetty jo kuluneen vuoden aikana useampi kyselylomake sekä Lounais-Suomen poliisilaitoksen ja yksittäisten toimijoiden toimesta koskien yleispoliisiasemakokeilua. Tämän takia halusin pitää kyselylomakkeen mahdollisimman yksinkertaisena ja nopeana täyttää, jotta vastausprosentti jäisi korkeaksi. En halunnut, että vastaajien määrä vähenisi esimerkiksi

kyselyn pituuden takia. Kerroin saatekirjeessä, kuinka kauan kyselylomakkeen täyttämiseen menee, jotta se olisi jo ennalta tiedossa vastaajalle ja mahdollisesti houkuttaisi hänet vastaamaan kyselyyn helpommin.

Kyselylomakkeeseen tein kysymyksiä, jotka mielestäni tukevat asettamaani tutkimuskysymystä. Aluksi kysyin vastaajan sukupuolta ja ikää 5- vuoden väliasteikolla. Kysymysten tarkoituksena on ikään kuin valmistaa vastaajaa tuleviin kysymyksiin. Niillä on myös tarkoitus saada vastaajasta perustietoa, jonka perusteella voidaan tehdä johtopäätöksiä, jos esimerkiksi naisten ja miesten vastaukset johonkin kysymykseen poikkeaa huomattavasti toisistaan. Suurin osa kysymyksistä oli väittämiä, joihin tein vastauspohjaksi 5- asteisen Likert- asteikon. Likert-asteikko auttaa saatujen vastauksen analysoimisessa tilastoinnin avulla. Asteikon keskimäinen vastaus oli neutraali. Väittämäkysymyksiin sisällytin myös avoimen tekstikentän, johon sai halutessaan perustella omaa vastaustaan. Menettely poikkeaa kvantitatiivisesta tutkimusmenetelmästä, mutta halusin saada myös aineistoa tilastotiedon takaa miksi asia koetaan niin kuin se koetaan. Tällä tavoin laadullinen ja määrällinen tutkimus hieman yhdistyivät tutkimuksessani. Kyselylomakkeen loppuun laitoin vielä avoimet tekstikentät vapaaseen palautteeseen yleispoliisiasemamallista. Tällä tavoin pyrin rohkaisemaan vastaajaa vastaamaan vielä asioista, joita ei välttämättä kyselylomakkeella kysyty, mutta mitkä vastaaja kokee tärkeäksi kertoa.

6.1 Otanta

Määrällinen tutkimus pyrkii kuvailemaan ja selittämään tutkimuksen kohteena olevaa ilmiötä järjestelmällisten havaintojen avulla. Mittauksen kohteet ovat havaintoyksikköjä. Havaintoyksiköt määräytyvät sen mukaan mitä asiaa tutkiaan. Esimerkiksi tutkimuksella halutaan tietoa suomalaisten aikuisten mielipiteistä, havaintoyksikköinä ovat siihen rajaukseen sisältyvät henkilöt. Havaintoyksikköjen kokonaisuutta kutsutaan perusjoukoksi. Perusjoukon ollessa kooltaan hyvin suuri kaikkien henkilöiden sisällyttäminen tutkimukseen on hyvin hankala toteuttaa. Tämän takia tutkimuksissa keskitytään keräämään perusjoukoista erilaisilla satunnaisilla menetelmillä otos edustamaan koko perusjoukkoa. Tilastollisella päättelyllä otoksesta saatuja tietoja voidaan käyttää tehtäessä päätelmiä koko perusjoukosta. Päätelmien paikkansa pitäminen riippuu esimerkiksi siitä, miten otanta on kerätty. (Kvantitatiivisen tutkimuksen verkkokäsikirja)

Otoksen oikeaoppinen valitsemiseminen on erittäin tärkeää. Esimerkiksi, jos tehdään tutkimusta suomalaisten alkoholin käytöstä ja tehdään henkilöhaastatteluja elintarvikeliikkeen pihassa henkilöiden kanssa, jotka ovat ostaneet kaupasta alkoholia olisi otanta vääristynyt. Tällöin otanta kerääntyisi henkilöistä, jotka nimenomaan käyttävät alkoholia ja henkilöt, jotka eivät käytä alkoholia

ollenkaan eivät sisältyisi otantaan. Tutkimuksen otos ei tällöin edustaisi koko perusjoukkoa. Koko tutkimuksen reliabiliteetti voi siis riippua siitä, miten otos kerätään perusjoukosta.

Tässä tutkimuksessa havaintoyksiköinä toimivat Lounais-Suomen poliisilaitoksen yleispoliisiasemien työntekijät. He ovat tämän tutkimuksen perusjoukko. Olen sisällyttänyt koko perusjoukon tutkimuksen otantaan. Otannan valitsemiseen ei käytetty otantamenetelmiä vaan perusjoukko sisällytettiin tutkimukseen sellaisenaan. Halusin sisällyttää koko perusjoukon, koska heidän lukumääränsä ei ole vielä niin iso, että sen sisällyttäminen vaikeuttaisi tutkimuksen toteuttamista. Kyselylomakkeen lähettämiseen sain vielä apua Lounais-Suomen poliisilaitokselta. Kyselylomake lähetettiin henkilöille työsähköpostiin. Sähköposti listaus oli Lounais-Suomen poliisilaitoksen valmis sähköpostilista. Sähköpostilistassa oli mukana kaikki Lounais-Suomen poliisilaitoksen yleispoliisiasemien poliisi- henkilöt. Perusjoukkoon eivät kuulu yleispoliisiasemien komisariat, koska he eivät tee miehistötason tehtäviä ja heidän työnkuvansa ei vastaa yleispoliisin toimintakuvaa. Tässä tutkimuksessa perusjoukko on yhtä kuin otanta, joten tutkimuksen reliabiliteetti ei kärsi erilaista otantamenetelmistä. Kaikilla perusjoukkoon kuuluvilla on ollut mahdollisuus osallistua tutkimukseen täyttämällä kyselylomake.

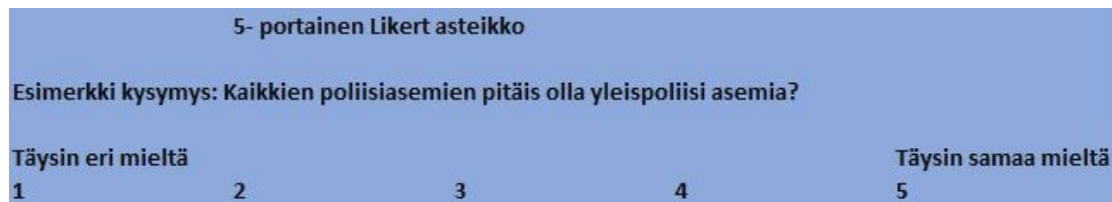
6.2 Kvantitatiivinen tutkimus

Kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus kuvaa ilmiöitä tieteen logiikan mukaisesti mahdollisimman tarkoin mittausmenetelmillä. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa kerätään tutkimusaineisto edustavan väestön otosten perusteella ja tilastotiedettä soveltamalla saatuun aineistoon saadaan tietoa johtopäätösten tekemiseksi. (Tilastokeskus)

Kvantitatiivinen analyysi vastaa kysymyksiin kuten, ”kuinka paljon?”, ”kuinka monta?” ja ”kuinka usein?”. Kvantitatiivinen menetelmä antaa vastaukseksi määriä ja näihin kysymyksiin voi vastata numeroiden perusteella. Kvantitatiivisessa eli määrällisessä tutkimuksessa tehdään hypoteeseja, joiden totuudenmukaisuutta testataan aineistosta saadun tiedon avulla. Kvantitatiivista tutkimusta käytetään silloin kun on tarkoitus määrittellä numeerisessa muodossa muuttujia. (Anttila, 2004)

6.3 Likert- asteikko

Likert- asteikko on mittarityyppi, jota käytetään erityisesti asenne-, motivaatio- yms. mittareissa, joissa vastaaja itse arvio väitteen tai kysymyksen sisältöä oman käsityksensä mukaan. Normaalisti Likert- asteikolla käytettävä skaala on erittäin voimakkaasti eri mieltä- erittäin voimakkaasti samaa mieltä. (Metsämuuronen 2001, 47)

Kuva 2 5- asteinen Likert- asteikko

7 TUTKIMUKSEN TULOKSET

7.1 Odotetut tulokset

Tähän kappaleeseen ajattelin kerätä ajatuksiani ja odotuksiani tutkimuksen tuloksista. Työharjoitteluni alkoi Loimaan poliisiasemalla samalla viikolla, kun yleispoliisiasemakokeilu alkoi, joten pääsin näkemään työyhteisön sisällä, miten muutokset vaikuttivat työntekijöiden ilmapiiriin ja kuulin heidän ajatuksiaan yleispoliisimallista. Toki kokemusta minulla ei ole ajasta ennen yleispoliisiasemamallia niin sanotulta ”tavalliselta” poliisiasemalta, jossa rikostorjunta ja kenttätyö on eritelty omiksi sektoreikseen. Muutos tuo mukanaan aina pientä muutosvastarintaa, kun tutut rutiinit ja tavat joutuu rikkomaan ja sopeutumaan uuteen arkeen.

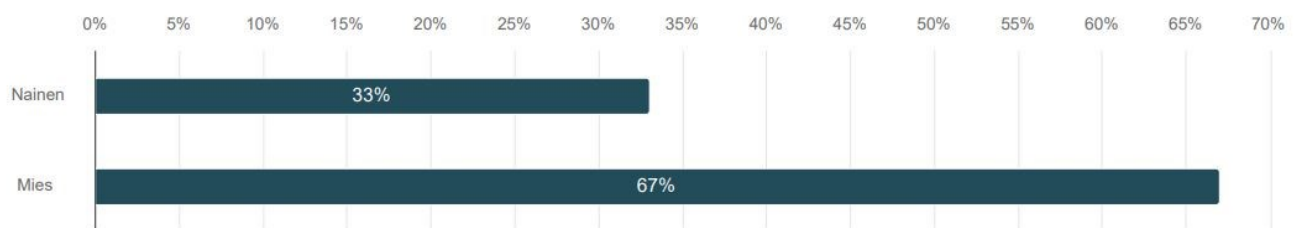
Osa koki yleispoliisiaseman mukana tulleet uudet työajat huonona asiana. Henkilöt, jotka olivat tehneet aiemmin töitä rikostorjunnan parissa, joutuivat nyt totutella tekemään yövuoroja työaikojen muuttuessa, kun heidän työtehtäviinsä lisättiin kenttätyön tekeminen valvonta- ja hälytyssektorilla. Osa taas muutos ei tuntunut haittaavaan ja he olivat tyytyväisiä esimerkiksi kasvaneesta palkasta yleispoliisiasemakokeilun myötä kasvaneen vastuun takia. Ihmisten mielipiteet voivat muuttuakin suuresti lyhyessäkin ajassa esimerkiksi mielen ja kehon tottuessa uusiin rutiineihin, jos tai kun ne todetaan aikaisempia paremmaksi.

Tuloksia on vaikea ennustaa etukäteen. Kokemuksia minulla on vain yhdestä monista yleispoliisiasemista Lounais-Suomen poliisilaitoksella. Eri yleispoliisiasemilla voi olla erilaisia käytänteitä. Esimerkiksi Uudenkaupungin yleispoliisiaseman työvuorosunnittelua on keuhuttu runsaasti poliisilaitoksen teettämässä kyselyissä yleispoliisiasemien työntekijöille. Eri asemilla mielipiteet voivat vaihdella suurestikin yleisen ilmapiirin ja eri käytänteiden takia. Esimerkiksi juuri toimiva työvuorosunnittelu parantaa työssä jaksamista ja työssä viihtyvyyttä, mitkä ovat juuri tässä tutkimuksessa mitattavia asioita. Uskon, että vastauksista ilmenee, että moni kokee työssä jaksamisensa laskeneen yleispoliisiasemamallin myötä. Pääsyyinä epäilen tämän johtuvan muuttuneista työvuoroista kuten yövuoroista sellaisilla henkilöillä ketä ei ennen uudistusta niitä tehnyt. Yleinen mielipide yleispoliisiasemasta on varmasti hyvin hajaantunut sekä positiivisen ja negatiivisen palautteen välillä.

7.2 Tulokset

Sukupuoli

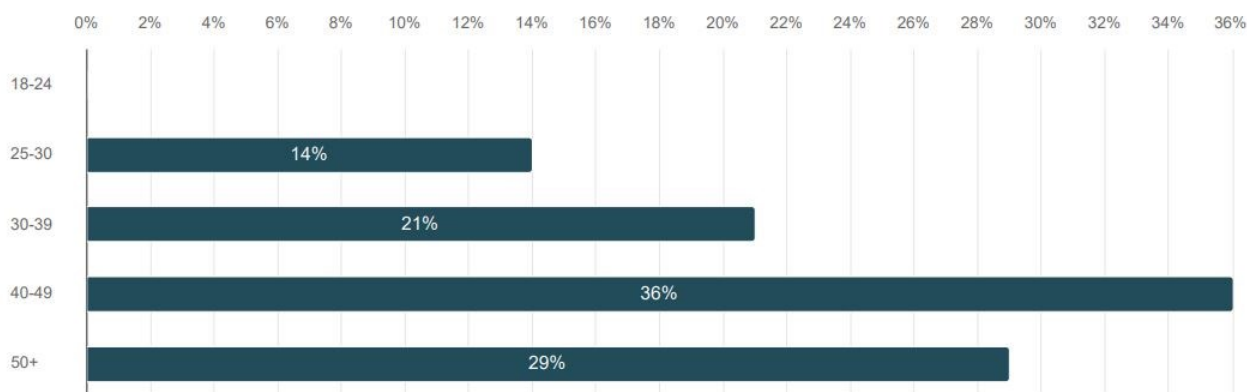
Vastaaajien määrä: 15

	n	Prosentti
Nainen	5	33,3%
Mies	10	66,7%

Ikä

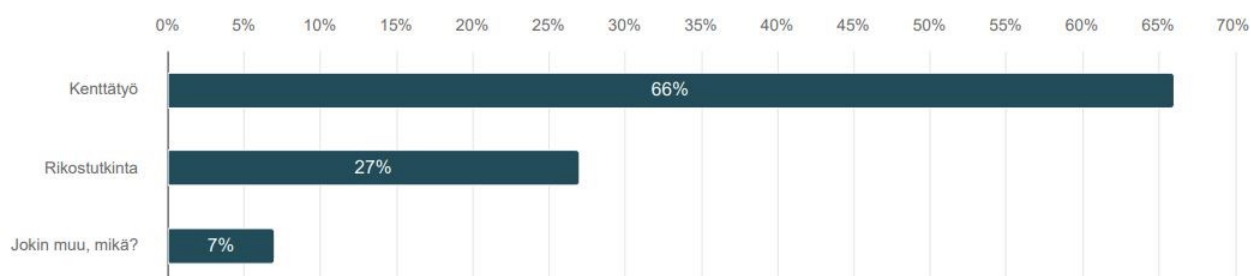
Vastaajien määrä: 14

Kyselyyn vastasi 15 henkeä. Kysely lähti yhteensä 87 hengellä, jolloin vastausprosentiksi muodostui pyöristetysti 17 prosenttiyksikköä. Vastaajista 10 oli miehiä ja 5 naisia. Vastaajien määrä oli pieni pettymys, vaikka prosenttiosuutena se ei aivan surkea ole mielestäni. Uskon, että kyselyyn osallistuminen jäi alhaiseksi, koska Lounais-Suomen poliisilaitos sekä yksittäiset toimijat olivat myös teettäneet kyselyitä yleispoliisiasemien henkilöstölle yleispoliisiasemista. Yksittäiset henkilöt eivät välttämättä jaksu vastata moneen eri kyselyyn, jotka sivuavat samaa aihetta. Vastaajien sukupuolten välinen jakauma selittynee sillä, että miehiä on naisia enemmän töissä poliisissa. Vastaajien ikä jakautui melko tasaisesti. Kaikki vastaajat olivat joko 25 vuotta täyttäneitä tai sitä vanhempia.

Missä työtehtävissä olit ennen yleispoliisiasema- muutosta?

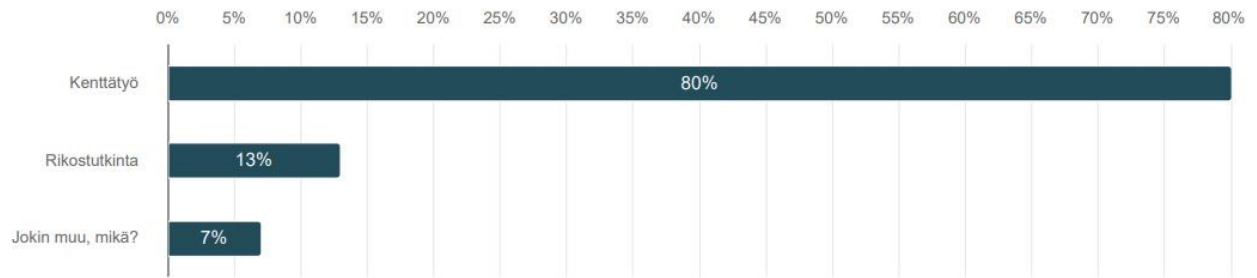
Vastaajien määrä: 15

	n	Prosentti
Kenttätyö	10	66,6%
Rikostutkinta	4	26,7%
Jokin muu, mikä?	1	6,7%

Kumman sektorin parissa työskentelystä pidät enemmän?

Vastaajien määrä: 15

	n	Prosentti
Kenttätyö	12	80,0%
Rikostutkinta	2	13,3%
Jokin muu, mikä?	1	6,7%

Lisätekstikenttään annetut vastaukset

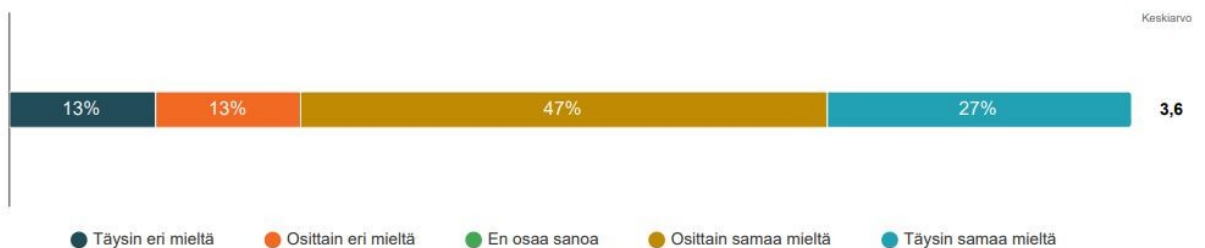
Näytä kaikki

Vastausvaihtoehdot	Teksti
Jokin muu, mikä?	YPA työnkuva on laajempi, kuin nämä vaihtoehdot

66,6 prosenttiyksikköä oli toiminut poliisin kenttätyössä ennen yleispoliisiasema muutosta. 26,7 prosenttiyksikköä oli taas toiminut rikostorjunnan tehtävien parissa. Yksi vastaajista oli toiminut jo yleispoliisiaseman tehtäviä vastaavissa tehtävissä ennen yleispoliisiasemakokeilua Lounais-Suomen poliisilaitoksella. 80 prosenttiyksikköä vastaajista kertoi myös pitävänsä enemmän kenttätehtävissä työskentelystä. Rikostorjunnan vastaava lukema oli 13,3 prosenttiyksikköä. Yksittäinen vastaaja kertoi mieluiten työskentelevänsä vastaavanlaisessa työn kuvassa yleispoliisiasemalla työtehtävien laajan skaalan takia.

Pidän yleispoliisiasemalla työskentelystä

Vastaajien määrä: 15

Täysin eri mieltä	Osittain eri mieltä	En osaa sanoa	Osittain samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Keskiarvo	Mediaani
13,3%	13,3%	0,0%	46,7%	26,7%	3,6	4,0

Vaikka pidän rikostutkinnasta enemmän, ei siihen ole osoitettu aikaa, valvonta tai kenttätyö vie ajan, eikä työtehtävien aikana esiin tulleiden juttujenkaan tutkintaa ole helppo sovitella valvontapainotteiseen työvuorolistaan.

YPA-asemalla saa tehdä kaikkia poliisin töitä ja työ on kyläpoliisimaista. Ei tarvitse valita yhtä työnkuvaa, jossa viihtyä. Meidän asema teki tätä työnkuvaa jo oikeastaan ennen YPAa, mutta epävirallisesti, joten kiva, että tästä tuli ns. virallinen juttu.

Tutkintavuorojen vähyyys aiheuttaa stressiä ja tutkintalaadun heikkoutta. Saattaa mennä jopa muutama viikko ennen kuin on seuraava päivävuoro jolloin pystyy jutuille jotain tekemään.

Monipuolinen ja vaihteleva työ.

Työaikojen joustavuus miellyttää sekä uusien tehtävien tekeminen.

Toisaalta tämä oli muutos parempaan ja monipuolista työnkuvaa. Kuitenkin siirtymä on ollut aika nopea ja tiettyjen asioiden opettelu on ollut hidasta tai olisi ehkä toivonut enemmän "koulutusta" tms.

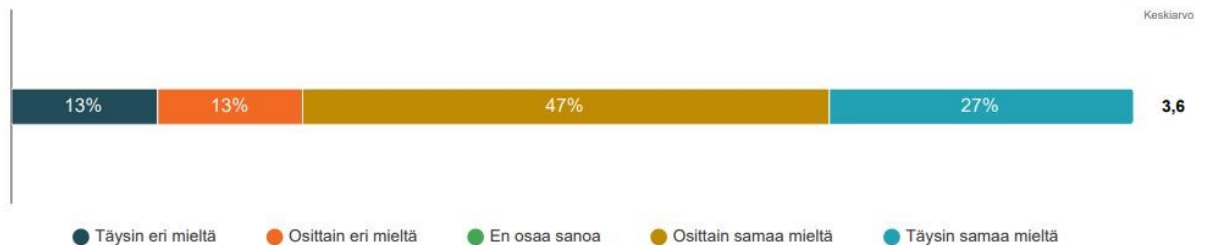
Työn kuva on mielekäs, mutta tutkintaan ei ole riittävästi aikaa.

Mielummin olisin jatkanut tutkinnassa.

Suurin osa vastaajista pitää yleispoliisiasemalla työskentelystä. 74 prosenttia vastaajista vastasi kysymyksen ”Pidätkö yleispoliisiasemalla työskentelystä?” joko täysin samaa mieltä tai osittain samaa mieltä vaihtoehdot. Vastauksien perusteluista ilmenee, että vastaajat kokivat mieluisaksi yleispoliisiasemien laajan tehtäväkuvan. Eräs vastaaja kertoo työskentelyn yleispoliisiasemalla olevan ”kyläpoliisimaista”. Henkilöt, jotka vastasivat kysymykseen joko osittain eri mieltä tai täysin eri mieltä vaihtoehdot kertoivat, että rikostutkinnalle ei ole varattu riittävästi työaikaa jolloin voisi keskittyä täysin pelkästään tutkintaan.

Pidän yleispoliisiasemalla työskentelystä

Vastaajien määrä: 15

Täysin eri mieltä	Osittain eri mieltä	En osaa sanoa	Osittain samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Keskiarvo	Mediaani
13,3%	13,3%	0,0%	46,7%	26,7%	3,6	4,0

Vaikka pidän rikostutkinnasta enemmän, ei siihen ole osoitettu aikaa, valvonta tai kenttätö vie ajan, eikä työtehtävien aikana esiin tulleiden juttujenkaan tutkintaa ole helppo sovitella valvontapainotteiseen työvuorolistaan.

YPA-asetella saa tehdä kaikkia poliisin töitä ja työ on kyläpoliisimaista. Ei tarvitse valita yhtä työnkuvaa, jossa viihtyä. Meidän asema teki tätä työnkuvaa jo oikeastaan ennen YPAa, mutta epävirallisesti, joten kiva, että tästä tuli ns. virallinen juttu.

Tutkintavuorojen vähyyys aiheuttaa stressiä ja tutkintalaadun heikkoutta. Saattaa mennä jopa muutama viikko ennen kuin on seuraava päivävuoro jolloin pystyy jutuille jotain tekemään.

Monipuolinen ja vaihteleva työ.

Työaikojen joustavuus miellyttää sekä uusien tehtävien tekeminen.

Toisaalta tämä oli muutos parempaan ja monipuolista työnkuvaa. Kuitenkin siirtymä on ollut aika nopea ja tiettyjen asioiden opettelu on ollut hidasta tai olisi ehkä toivonut enemmän "koulutusta" tms.

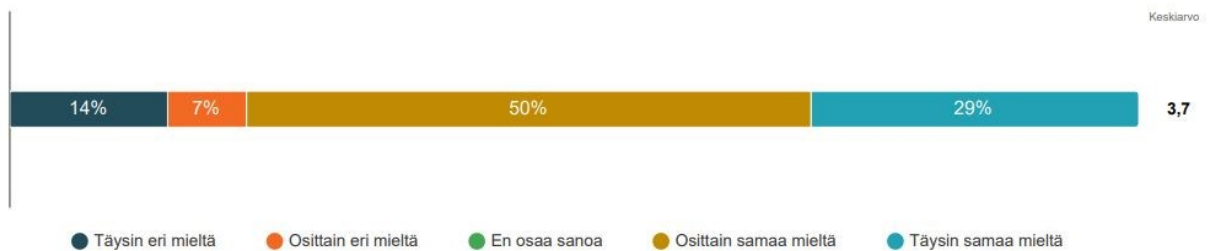
Työn kuva on mielekäs, mutta tutkintaan ei ole riittävästi aikaa.

Mielummin olisin jatkanut tutkinnassa.

14 henkilöä oli vastannut kysymykseen ”Rikostorjunnan ja kenttätöön tekeminen yhtäaikaisesti on kuormittavaa?”. Vastanneista 79% vastasi vaihtoehdon osittain samaa mieltä tai täysin samaa mieltä. 73% vastaajista vastasi nämä vaihtoehdot myös kysyttäessä ”onko työskentely yleispoliisi-asetella raskaampaa kuin normaalilla poliisiasemalla?”.

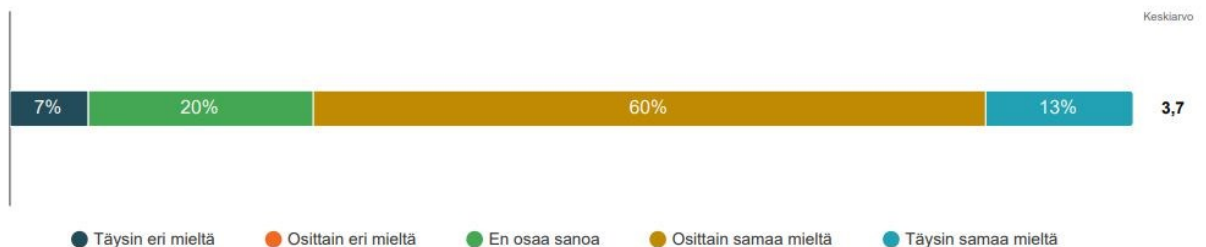
Rikostorjunnan ja kenttätöön yhtäaikainen tekeminen on kuormittavaa

Vastaajien määrä: 14

Yleispoliisiasemalla työskentely on raskaampaa kuin "normaalilla" poliisiasemalla

Vastaajien määrä: 15

Vastausten perusteluista nousi esiin sellaisia seikkoja kuten resurssipula ja juttujen kiireellisyys. Eräs vastaaja kertoi, että yleispoliisiasemilta olisi hyvä karsi kiireellisten rikosten tutkinnan vetovastuu. Vastausten perusteluista ilmeni myös, että kyse on ajanhallinnasta. Tutkintapäivinä tekee ri-

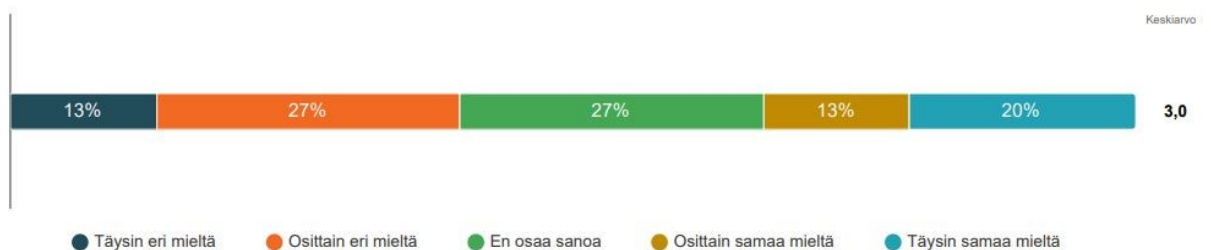
kostorjunnan töitä ja kenttätyövuoroilla valvontaa ja hälytystehtävien suorittamista. Yhden vastaajan mukaan tutkintapäiviä on hankala järjestää etenkin kesäaikaan, jolloin iso osa henkilöstöstä on kesälomilla ja pääpaino on kenttätyössä.

Ei ole kunhan ei yritä tehdä kumpaakin yhtäaikaan, kenttätyönä valvontaa ja tutkintapäivinä tutkintaa.
Tutkintatyöhön ei ole resursseja. Syynä henkilöstöpula.
Etenkin jos on yhtään kiireellisempää juttua, niin kyllä, mutta tähän voi toki vaikuttaa myös omalla asenteella. Jos on päätetty tehdä YPA-malli, niin silloin johtoportaan pitää olla ymmärrystä siihen, että jutut eivät välttämättä etene yhtä nopeasti kuin monialassa ja YPA-asemalta olisi hyvä karsia kaikista kiireisempien juttujen vetovastuu.
Tutkintatöitä tehdään, kun on aikaa. Hiljaisissa kenttävuoroissa saa ajan kulumaan tutkintatöitä tehdessä.
Keskeneräiset jutut mietityttää ja välillä ei ole riittävästi tutkintapäiviä. Henkilöstöä liian vähän.
Listojen tekeminen näin pienellä porukalla on varmasti haastavaa. En tiedä olisiko parempi niin, että olisi selkeät tutkinnan listat ja selkeät kentän listat. Tässä on nyt niin, että saattaa olla yksi tutkinta päivä ja sitten seuraava kahden viikon päästä. Sitten on hankala taas palata jutun kimppuun. Myös asiakkaiden saaminen paikalle on haastavaa. Tämä kuormittaa henkisesti jonkin verran, koska jutut makaavat pöydällä. Ainakin itsellä on vaikeaa saada kenttäpäivänä itseään motivoitua koneen ääreen.
Tutkittavat jutut ruuhkautuvat
Tutkintapäiviä on todella huonosti ja sitä joutuu tekemään kenttätyön ohella, jossa painaa kuitenkin kentällä vaaditut työt

Tutkintapäivät eli päivävuorot keventävät kokonaisuutta. Valitettavasti resurssit ovat ajettu aivan minimiin, joten varsinkin kesäaikaan työ on perinteistä valvontatyötä.
Todella laajaa osaamista edellytetään ehkä se rasittaa eniten.
Kyllä tässä selkeästi on enemmän hommaa ja vastuuta myös. Onneksi se on huomioitu palkassa.
Riippuu työtehtävistä
Ei välttämättä raskaampaa, mutta työn haastavuus vähentyi peilaten aikaisempaan työhön tutkijana. Itsensä kouluttaminen jollekin tietylle osa-alueelle ei ole enää mielekästä, kun tutkittavat on rajattu tiettyihin rikoksiin

Työssä jaksamiseni on ollut parempaa yleispoliisiasemalla

Vastaajien määrä: 15

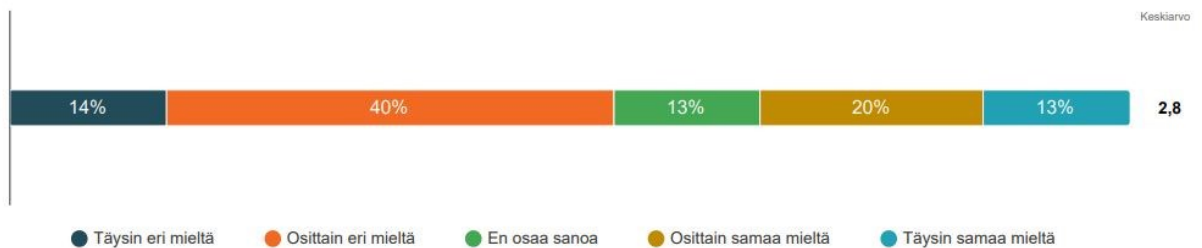

Koen olevani motivoituneempi kuin ennen, tietysti vuorotyö rassaa ikääntyvää paljon. Eikä sen tekeminen ole missään tapauksessa omalle terveydelle hyväksi.
Viikkoliikunnan pystyy järjestämään paremmin.
Kyllä ennen pääsi helpommalla kun olit jommassa kummassa, sisällä tai ulkona. Siinä oli erilainen mieli kun tiesi mitä tuleman pitää.
Juttupaine on kasvanut yleispoliisiaseman aikana
Yövuorot eivät ole koskaan hyvä juttu, se on kynttilän polttamista molemmista päistä

Kysymykseen työssä jaksamisesta oli paljon erilaisia vastauksia ja syitä vastausten takana.

Sekalaiset kenttä- ja tutkintapäivät ovat raskas yhdistelmä työssä jaksamisen kannalta

Vastaajien määrä: 15

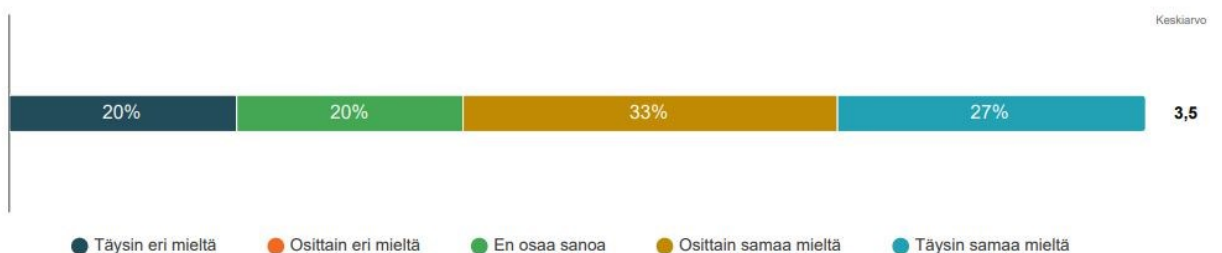

Ei mielestäni tee työssä jaksamista sen raskaammaksi.
Tuskin olisi, jos tutkintapäiviä olisi!! Nyt tutkinta tehdään kentätöiden ohessa.
Tämähän riippuu ihan persoonasta ja esim. keikkatilanteesta ja juttumääristä. Henkilökohtaisesti pidän työn vaihtelevuutta työssä jaksamista tukevana asiana.
Sekalaiset vuorot ovat edellytys, jotta yleispoliisiasemamalli toimii.
Vaihtelu työvuoroissa ja työtehtävissä lisää työssäjaksamista ja motivaatiota.
Tutkintapäivä saisi olla aina kaksi-kolme peräkkäin eikä aina ripotellen.
Puolensa molemmilla. Toisaalta se on juuri kiva, kun välillä voi jättää haalarit naulakkoon ja istua koneen ääreen. Toisaalta sitten taas kentältä käteen jääneet jutut ovat siinä pöydällä niin kauan kun niille jotain teet. Se aiheuttaa kyllä painetta, koska tutkintapäiviä on niin vähän.
tutkintapäivien vähyys ennemminkin
Jos vain olisi niitä tutkintapäiviä, mutta yksi tutkintapäivä kolmen viikon listassa on kuin pieru saharassa.

Kysyttäessä sekalaisten kenttä- ja tutkintapäivien raskaudesta vastauksia oli taas monenlaisia. Tutkintapäivät ja niiden vähyys tulivat ilmi monessa vastauksessa. Osa taas vastaajista piti vaihtelevista työvuorojen tehtävistä ja piti niitä välttämättöminä yleispoliisiasemien toimivuudelle.

Haluan jatkossakin työskennellä yleispoliisiasemalla

Vastaajien määrä: 15

Usein mietin mihin voisi siirtyä, vaihtoehdot ovat kuitenkin vähissä.

Kenttätöön ja tutkinnan resurssointi ei toimi.

20 vuotta kenttätöitä tehneenä, yleispoliisiaseman tehtävät monipuolistavat omaa työtä ja tuovat uutta motivaatiota ja energiaa työhön.

Tämä sopii minulle ja todellakin haluan.

Kyllä tämä loppujen lopuksi on ihan hyvä systeemi ja molemmat työt pysyvät hanskassa.

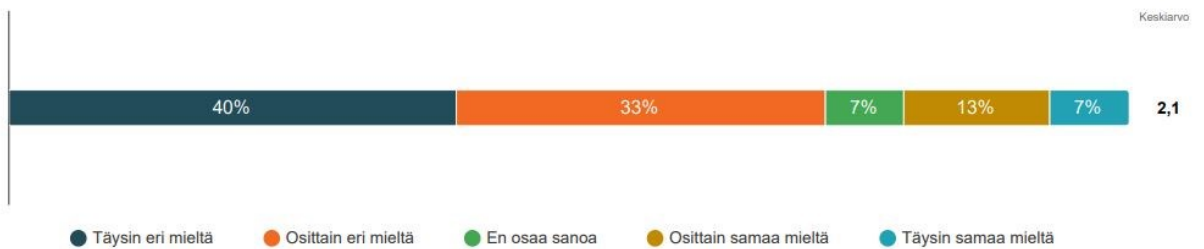
jos henkilöstömäärä on riittävä

Riippuu siitä miten jaksaa öitä valvoa

Kysyttäessä, haluaako henkilö jatkossakin tehdä töitä yleispoliisiasemalla, enemmistö oli jatkamisen kannalla. Jälleen kerran työn vaihtelevuutta keuhuttiin. Resurssikysymys nousi myös esille perusteluissa.

Yleispoliisiasema-malli parantaa poliisin palveluita haja-asutus alueilla

Vastaajien määrä: 15

Poliisin näkyvyys ei ole kokeilun ansioista lisääntynyt, pikemminkin päinvastoin.

Valvonta vähentyy huomattavasti, koska tutkinta hoidetaan kenttätöön aikana. Tällöin myös tutkinta-ajat pitenevät, koska kuulusteluja ei voi sopia kenttävuoroihin.

Yleispoliisiasemamalli heikentää poliisin palveluita. Valvonta on vähentynyt todella paljon ja juttuja keskeytetään ja tapetaan entistä enemmän, kun ei tutkita enää kaikkia juttuja paikallisesti.

Tämä on puhtaasti resurssi- ja näkökulmakysymys. Ennen virallista YPA-mallia esimerkiksi poliisipäivystys oli auki 3 päivää viikossa, nyt se on auki 2 kertaa viikossa 3 tuntia kerralla. Toisin sanoen päivystyspalvelut ovat huonontuneet. Sitten taas hybridivirkojen määrä nelinkertaistui aiemmasta yhdestä hybridiparista, jolloin tämä taas on vaikuttanut näkyvyyteen positiivisesti. Riippuu myös täysin siitä muutetaanko aseman toiminta YPAksi sen takia, että halutaan vähentää resursseista vai sen takia, että halutaan lisätä näkyvyyttä. Tämä on myös laitoksen sisällä kysymyksiä herättävä, koska jollain alueilla koetaan palveluiden heikentyneen ja toisilla lisääntyneen. Haja-asutusalueilla juttumäärä tutkinnassa voi olla verrattain pieni, jolloin minusta on hyvä idea käyttää resursseja myös valvontaan. Toki sitten se sisällä istuttu tutkinta-aika on pois valvonnasta, eli ikinä tilanne ei ole optimaalinen.

Nyt sama porukka joka ennen hoiti kenttätöön, hoitaa myös juttujen tutkinnan.

Yleispoliisiasema -mallilla myös pienemmät haja-asutusalueella olevat poliisiasemat säilyvät ja poliisin palvelut pysyvät siellä.

Voidaan jatkossakin taata ihmisille poliisipalvelut täällä maalla.

Yhden kosketuksen periaate helpottaa varmasti asioiden hoitamista myös asiakkaan kannalta.

Partio vähemmän ulkona näkyvillä kun täytyy tehdä tutkinnallisia toimia ja turhia sähköisiä rikosilmoituksia.

paikallistuntemus katoaa vaativien juttujen tutkinnasta

Eritysosaaminen on viety pois. Asemalla kanslia on kerran viikossa auki. Ihmiset tekevät ilmoitukset netissä. Et tiedä enää oman alueesi rikostilannetta.

Kysymykseen parantaako yleispoliisimalli poliisin palveluita haja-asutus alueella tuli ennätysmäärä perusteluita. Valtaosa vastaajista oli sitä mieltä, että poliisin palvelut kärsivät yleispoliisiasemien myötä haja-asutus alueilla. Tätä perusteltiin valvonnan vähenemisenä, koska tutkintaa tehtiin samaa aikaa kenttätöiden aikana. Myös poliisipäivystyksen aukioloajat olivat vähentyneet yleispoliisiasemilla. Osa oli sitä mieltä, että yleispoliisiasemamalli takaa poliisiasemien säilyvyyden pienemmillä paikkakunnilla.

Kysymykseen ”Miten kehittäisit yleispoliisiasemaa työhyvinvoinnin kannalta?” oli pelkästään avoin tekstikenttä johon voi vastata. Yhdeksän vastaaja oli kirjoittanut jotain tekstikenttään ja kahdeksassa näistä perättiin resurssien lisäämistä yleispoliisiasemille. Vastauksista ilmenee, että lisäresurssit mahdollistaisivat enemmän tutkintapäiviä ja sallisivat enemmän joustavuutta työvuorolistoja suunnitella eikä poistumat vaikuttaisi niin suuresti. Eräs vastaaja nostaa hyvin esille, että yleispoliisiaseman työnkuva on myös liikennevalvontaa, poliisien päivystystä palvelupisteellä ja ennalta estävää toimintaa. Yleispoliisiasemilla konstaapelit itse huolehtivat myös auto- ja kiinteistöhuollosta eikä toimintaa ole ulkoistettu siviileille. Tämä lisää vastaajan mielestä konstaapeleiden kouluttamista ja lisää työtehtäviä.

Miten kehittäisit yleispoliisiasemaa työhyvinvoinnin kannalta?

Vastaajien määrä: 9

Vastaukset
En keksi mitään.
Pari konstaapelia lisää jokaiselle asemalle, jolloin tutkintapäiviä voisi olla vähän enemmän. Resurssien vähyys kuormittaa.
Riittävä resurssi on kaiken a ja o, jotta työvuorosuunnittelu voi olla joustavaa ja ihmislähtöistä. Tärkeää on jakaa vastuuta YPA-asemalle itselleen, eli antaa aseman henkilökunnan tehdä päätöksiä omasta toiminnasta suurempien raamien sisällä. Silloin toteutetaan parhaiten paikallisuutta ja tietojohdosta poliistoimintaa kyseisellä alueella. Täytyy ymmärtää, että YPA-aseman toiminta on paljon enemmän, kuin vain kenttätö ja rikostorjunta. Se on myös ennalta estävää toimintaa, sidosryhmäyhteistyötä, poliisipäivystyksen pitoa ja liikenteen valvontaa. Lisäksi kaikki aseman logistiset asiat hoidetaan konstaapeleiden avulla, eli ei ole siviilihenkilöä, joka vastaisi esim. autohuollosta tai kiinteistöhuollosta ym. Tämä kaikki vie hurjasti työaikaa ja se on ymmärrettävä myös johtoportaan. YPA-aseman pyrittäminen on amatillista osaamista haastava ja laaja-alainen työ. Konstujen riittävä kouluttaminen eri työtehtäviin on myös tärkeää, jotta kokee saavansa tukea uuden oppimiseen ja taitojen ylläpitoon. YPA-asemalla kaikki menestys lähtee optimaalisista resursseista ja motivoituneista tekijöistä. Tylsä fakta, mutta totta.
Resurssit kuntoon! Töiden järjeittäminen. Tutkinta- ja kenttäpainotteiset hybridit oman mielekkyyden mukaan.
Laajempi koulutus yleispoliisiaseman henkilökunnalle.
Lisää henkilöstöä, kirjavahvuutta on mutta todellisuudessa työntekijöitä ei ole. Vahvuuteen lasketaan nyt mm. pitkällä sairauslomilla, opiskeluissa olevat.
Muutama työntekijä pitäisi olla enemmän. Silloin saisi listat pyörimään paremmin ja poistumat eivät vaikuttaisi niin paljoa. Ehkä myös pientä työhönohjausta pitäisi olla enemmän.
riittävästi henkilöstöä asemille
Työntekijöitä tarvittaisiin enemmän, jotta tutkintapäiviäkin olisi edes kaksi per lista.

Kysymykseen ”Miten kehittäisit yleispoliisiasemaa poliisinpalveluiden osalta?” oli myös pelkästään avoin tekstikenttä. Tähän kysymykseen vastausten välillä oli enemmän hajontaa. Useampi vastaaja

oli sitä mieltä, että sähköisten rikosilmoitusten kirjaaminen yleispoliisiasemilla pitäisi kokonaan lopettaa ja niihin siirtyvä työaika siirtää poliisipäivystyksen puolelle ja näkyvään valvontaan. Yhden vastaajan mielestä poliisipäivystyksen ollessa useammin auki se vähentäisi sähköisten rikosilmoitusten määrää alueella.

Miten kehittäisit yleispoliisiasemaa poliisin palveluiden osalta?

Vastaajien määrä: 7

Vastaukset
Palvelupäivystys voisi olla enemmän auki kuin 2 pv/ vko
Sama kuin edellä.
Minusta perusidea YPA-asemalla on juuri palveluita parantava. Sitten on johtoportaan tehtävä optimoida resurssit ja näin ollen lisäämään palveluita.
Päivystys riittäisi vain maanantaisin.
Yleisesti ottaen laittaisin sähköisen rikosilmoitusjärjestelmän kiinni ja avaisin poliisipäivystyksen useammaksi päiväksi viikossa. Silloin jäisi turhat ilmoitukset pois ja asia hoituisi mahdollisesti jo yhdellä kerralla kuntoon.
palvelupäivystys auki ja sähköiset rikosilmoitusten kirjaaminen muualle, näkyvää valvontaa tilalle
Kanslia saisi olla enemmän auki.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Kuten tuloksista huomaa yleispoliisiasemamalli jakaa mielipiteitä työntekijöiden keskuudessa. Vaikka otanta lopuksi jäi toivomaani pienemmäksi voi aineistosta tehdä silti hyvin perusteltuja johtopäätöksiä. Yksittäisiä vastauksia tarkastellessa en huomannut yhteneväisyyksiä vastauksissa vastaajien taustan perusteella. Eri ikäiset vastaajat eri työtaustoista saattoivat vastata aivan eri tavalla kysymyksiin. Jos vastaajien määrä olisi ollut suurempi, yhteneväisyyksiä olisi voinut tulla esille. Mielipide kysymyksissä täytyy kuitenkin huomioida, että vastaajat ovat yksilöitä ja kokevat asiat eri tavalla. Mielipiteisiin voivat vaikuttaa omat elämäntilanteet ja mieltymykset työelämältä. Jotkut voivat olla luonteeltaan vastaanottavaisempia muutoksille kuin toiset. Tutkimuksen vastaus-ten prosenttiosuuksia ei kannata jäädä liikaa tuijottamaan, koska vastausmäärän ollessa näin pieni, muutama lisävastaus saattaa liikuttaa niitä oleellisesti johonkin suuntaan. Uskon kuitenkin, että saatu aineisto edustaa pääpiirteisesti yleispoliisiasemien työntekijöiden mielipiteitä ja vastaa tutkimuskysymykseen.

Isompi osuus yleispoliisiasemien työntekijöistä tuntuu kuitenkin pitävän yleispoliisiasemalla työskentelystä. Työtehtävien monipuolistumisella yleispoliisiaseman myötä on miellyttänyt isoa osaa työntekijöistä. Se on lisännyt osalla vastaajista motivaatiota työn tekemiseen. Suurin osa vastaajista kertoi haluavansa jatkossakin työskennellä yleispoliisiasemalla. Mielestäni se kertoo yleispoliisiasemamallin toimivuudesta ainakin työntekijöiden näkökulmasta.

Tuloksien perusteella voi tehdä johtopäätöksen siitä, että kenttätöiden ja rikostorjunnan yhdistäminen on kuormittava tekijä työntekijälle. Tähän vaikuttimena tuntui olevan tutkintapäivien vähyys yleispoliisiasemilla, joka vastausten perusteella on ainakin osittain pienten resurssien syytä. Tutkimuksen tulosten perusteella yleispoliisiasemat kaipaisivat työntekijöitä lisää helpottamaan tutkinnan töiden sujuvuutta.

Selvä enemmistö vastaajista oli myös sillä kannalla, että yleispoliisiasemalla työskentely on raskaampaa kuin normaalilla poliisiasemalla. Tähän syyksi nousi myös uudet työtehtävät ja niiden mukana tullut uudestaan kouluttautuminen. Uudet työtehtävät ovat lisänneet myös vastuuta ja tietysti se näkyy työn määrässä. Suuri vaikutus on myös muuttuneilla työvuoroilla. Yövuorot ovat tulleet tutkinta- taustaisille työntekijöille tutuiksi yleispoliisiasemamallin myötä. Vastauksista ilmenee, että monet eivät niistä tykkää, mutta joutuvat niitä nyt pakosti tekemään.

Kenttätöön ja tutkinnan yhdistäminen ei kuitenkaan näy oleellisesti työntekijöiden kokemuksissa työssä jaksamisessa. Vastauksissa kysymykseen, onko vastaajat kokeneet työssäjaksamisensa parempana yleispoliisiasemalla, oli paljon hajontaa. Selvää enemmistöä ei vastauksista käy ilmi. Näiden kahden eri sektorin yhdistäminen lisää myös erilaisia työvuoroja. Suurin ongelma työvuoroissa työssä jaksamisen kannalta on tutkintapäivien vähyys ja yövuorot.

Kun kiinnitetään huomio poliisin tuottamiin palveluihin yleispoliisiasemalla, oli palaute pääosin huonoa. Reippaasti yli puolet vastaajista oli sitä mieltä, että yleispoliisiasemamalli ei paranna poliisin palveluita haja-asutus alueilla. Poliisi on kuitenkin julkinen organisaatio ja kyse on pitkälti poliisille myönnettävistä määrärahoista. Yleispoliisiasema voi olla taloudellisesti kannattava tapa säilyttää poliisiasemat ja poliisin palvelut syrjäseuduilla, mutta se ei ainakaan vastaajien mielestä paranna poliisin palveluita. Kyse onkin varmasti kompromisseista säästöjen ja palveluiden osalta. Ihanne tilanteessa maaseudullakin olisi yhtä kattavat palvelut poliisilla kuin kaupungeissakin.

Vastausten perusteella sekä poliisin näkyvä valvonta, että tutkinta on kärsinyt yleispoliisiasemamallin myötä. Myös poliisin palveluiden aukioloajat ovat vähentyneet. Kaikkia poliisiaseman alueen juttuja ei välttämättä tutkita enää paikallisesti vaan vaativimmat jutut siirtyvät isommille poliisiasemille, joissa niihin voidaan paneutua paremmin. Vaativien juttujen siirtymisen myötä myös tutkinnan erityisosaaminen hiipuu yleispoliisiasemilta. Mielestäni yleispoliisiasemilla saadun laajan työnkuvan takia siellä työskentelevät konstaapelit ovat poliisin työssä erittäin taitavia moniosaajia. Yleispoliisiasemien konstaapelit saavat kokemusta perustason tutkinnasta, hälytystehtävien hoidosta, ennalta estävästä työstä ja liikenteen valvonnasta. Kaikista erittäin kokonaisvaltaisesti.

Yleispoliisiasemat ovat edelleen kehitys ja kokeilu vaiheessa Lounais-Suomen poliisilaitoksella. Työhyvinvoinnin osalta yleispoliisiasemien kehittäminen saadun tiedon perusteella on erittäin tärkeää, koska se auttaa työntekijöitä jaksamaan omassa työssään paremmin ja luo pysyvyyttä työpaikalla. Varsinkin kun yleispoliisiasemalla paikallistuntemus on mielestäni tärkeämpää ja isommassa roolissa kuin kaupungeissa suuremmilla poliisiasemilla ja paikkakunnilla.

Yleispoliisiasemat kärsivät henkilöstöpulasta. Saadun tiedon perusteella yleispoliisiasemien arki olisi paljon sujuvampaa ja tutkintapäiviä saataisiin lisättyä rekrytoimalla yleispoliisiasemille enemmän työntekijöitä. Monipuolinen työnkuva on hyvä houkutin tulla työskentelemään pienemmille paikkakunnille, joihin on hankalampi rekrytoida uusia työntekijöitä. Suurempi henkilövahvuus antaisi myös joustavuutta työvuorojen suunnitteluun. Yleispoliisiasemat vaativat selvästi erityistä huomiota työvuorolistojen suunnittelussa tutkintapäivien takia. Myös ehdotettu malli tutkinta- ja kenttäpainotteisista hybridi työntekijöistä voisi olla kokeilemisen arvoinen. Tällöin työntekijä voisi itse vai-

kuttaa, mitä tehtävää hän tekee enemmän ja se parantaisi hänen työmotivaatiotaan ja työssä jaksamista. Tutkintapainotteisessa hybridissä työntekijän ei tarvitsisi tehdä niin usein yövuoroja, jos hän ei niistä pidä tai ne ovat liian raskaita.

Poliisin palveluiden osalta, mielestäni kehitettävää on hyvin vähän. Yleispoliisiasemat ovat hyvä tapa säilyttää aktiivinen poliisi haja-asutus alueilla ja pienemmillä paikkakunnilla. Poliisipäivystys voisi olla auki useammin ja se työaika voitaisiin esimerkiksi ottaa sähköisten rikosilmoitusten kirjautumisesta niin kuin joku oli vastauksissa ehdottanutkin. Yleispoliisiasemille olisi hyvä myös jatkossa ohjata kaikki heidän alueellaan tehdyt sähköiset rikosilmoitukset, jos niitä on pakko kirjata yleispoliisiasemillakin.

9 POHDINTA

Yleispoliisiasemilla ja sitä vastaavilla erilaisilla sektoreiden välissä toimivilla työrooleilla on ehdoton tulevaisuus poliisissa. Tuntuu, että vastaavat menettelyt ovat lisääntyneet viime aikoina eri poliisilaitoksilla. Erilaiset hybridiroolit takaavat laajan osaamisen eri poliisin tehtäväalueilta ja pitävät ammattitaitoa yllä. Ihmisten muuttaessa maalta kaupunkeihin ja pienempiä paikkakuntien ikääntyessä ja tyhjentyessä, poliisin pitää pyrkiä palvelemaan kaikkia asiakkaita niin tasavertaisesti kuin suinkin on mahdollista. Yleispoliisiasemat ja muut toimintamallit, jotka mahdollistavat poliisin toiminnan haja-asutus alueilla ja asiakkaitten paremman palvelun on kehitettävä.

Hybridiroolit auttaisivat poliisin henkilöstöä myös laajentamaan omaa osaamistaan poliisin eri osa-alueista. Työntekijä voi saada laajentamalla omaa työnkuvaa ja työtehtäviä uutta motivaatiota työn tekemiseen. Tätä väitettä tukee myös tutkimuksessa kerätty tieto. Useampi vastaaja koki työmotivaation ja työn mielenkiintoisuuden nousseen yleispoliisiasema muutoksen myötä. Tällaiset hybridi työntekijät voisivat levittää hyviä toimintatapoja yli sektorirajojen. Poliisin resurssit ovat pienet. Laajan osaamisen säilyttämiseksi hybridiroolit ja työntekijöiden jatkuva oppiminen mahdollistavat työntekijöiden painottumisen eri tilanteiden mukaan. Tämä auttaisi esimerkiksi mahdollisissa kriisitilanteissa, jolloin osaamista tarvitsee keskittää jollekin sektorille normaalia enemmän.

Sektorirajat ylittävä toimenkuva voi olla myös kuluttavaa, jos sitä ei toteuteta oikein. Vastaavat roolit pitäisi lähteä työntekijän halukkuudesta ainakin isommilla poliisiasemilla. Työntekijä, joka ei jaksakaan tehdä yövuoroja kenttätyössä, ei välttämättä koe kenttätyötä työhyvinvointia tai työssä jaksamista edistävänä asiana. Työntekijän tehdessä pakotettuna sellaista työnkuvaa, josta hän ei itse tykkää ei välttämättä ole paras lähtökohta työssä jaksamiseen. Resursseilla voi olla asiassa myös iso merkitys. Työn kuormittavuutta pystyy paremmin säätämään, kun työntekijä voi itse vaikuttaa työvuoroihinsa. Se ei ole mahdollista, jos resurssit eivät salli työvuorojen muokkausta. Työvuorojen organisointi on myös tärkeää. Toimiva työvuorolista pitää rasiuksen alhaisena ja auttaa tasapainottamaan elämää työn ja siviilielämän välillä.

Mielestäni onnistuin vastaamaan hyvin laajaan tutkimuskysymykseeni. Pienemmät apukysymykset auttoivat kokonaisuuden hallitsemisessa. En tosin saanut kovin hyvin selville, mitkä asiat toimivat yleispoliisiasemilla. Kokonaisuudessaan tutkimusta voi mielestäni pitää onnistuneena. Lounais-Suomen yleispoliisiasemien työntekijöiltä saatiin arvokasta ja ajankohtaista tietoa ja ajatuksia yleispoliisiasemamallista ja miten arki niissä toimii

LÄHTEET

- Anttila, P. 2004: Tiedonhankinnan kanavat ammatillisen asiantuntijuuden edistäjinä. Teoksessa Kotila, H(toim.) ja Mutanen, A (toim.) 2004: Tutkiva ja kehittävä ammattikorkeakoulu. Helsinki, Edita., 128–161
- Hakkarainen, M. 2019: Etäjohtaminen poliisintyössä: Valmentavan johtamisen hyödyntäminen yleispoliisitoiminnan etäjohtamisessa. Poliisiammattikorkeakoulu, YAMK- opinnäytetyö.
- Karnaranta, A, valvonta ja hälytystoiminnan selvityshanke 2019: Valvonta- ja hälytystoiminnan tila, selvityshankkeen loppuraportti. Poliisihallituksen julkaisusarja 3/2019
- Kempainen, J. 2020: Kombipoliisi- Työtä tutkinnassa ja kentällä. Poliisiammattikorkeakoulu. AMK-opinnäytetyö.
- Kurenmaa, T. 2018: Rikostorjunnan tila -selvityshankkeen loppuraportti. Poliisihallitus
- Kvantitatiivisen tutkimuksen verkkokäsikirja Luettavissa: [Otos ja otantamenetelmät - Tietoarkisto \(tuni.fi\)](#) Luettu: 25.2.2024
- Lindholm, K. 2021: Lounais-Suomen poliisilaitoksen yleispoliisimalli. Poliisiammattikorkeakoulu. AMK-opinnäytetyö.
- Lounais-Suomen uudistuvat poliisiasemat aloittavat toimintansa huhtikuun alussa. Uutinen. 23.3.2023. Luettavissa: [Lounais-Suomen uudistuvat poliisiasemat aloittavat toimintansa huhtikuun alussa - Poliisi](#)
- Malinen, H. 2021: Yleispoliisimalli- Mitä se pitää sisällään, miltä näyttää sen tulevaisuus ja onko malli toimiva? Poliisiammattikorkeakoulu. AMK- opinnäytetyö
- Metsämuuronen, J. 2001: Metodologian perusteet ihmistieteissä. Metodologia- sarja 1. Viro, International Methelp Ky.
- Poliisin tilastopalvelu Polstat- Rikostilastot Luettavissa: [Toimintaympäristö ja tilastot - Poliisi](#) Luettu 23.2.2024
- Tilastokeskus: Kvantitatiivinen tutkimus. Luettavissa: https://www.stat.fi/meta/kas/kvanti_tutkimus.html Luettu 2.3.2024.
- Toimimme koko Suomessa. Poliisin omat nettisivut Luettavissa: [Toimimme koko Suomessa - Poliisi](#) Luettu 20.2.2024
- Sisäministeriö: Poliisiasiat- Toimijat ja vastuut. Luettavissa: [Poliisin toimijat ja vastuut - Sisäministeriö \(intermin.fi\)](#) Luettu: 29.2.2024

